

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Dluhová past a exekuce v souvislosti s vietnamskou komunitou
působící v západních Čechách**

Markéta Hyská

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra antropologie

Studijní program Antropologie

Studijní obor Sociální a kulturní antropologie

Bakalářská práce

**Dluhová past a exekuce v souvislosti s vietnamskou komunitou
působící v západních Čechách**

Markéta Hyská

Vedoucí práce:

Mgr. Klára Vanková, Ph.D.

Katedra antropologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literatury.

Plzeň, duben 2016

.....

Poděkování

Dovoluji si vyslovit poděkování vedoucí své bakalářské práce Mgr. Kláře Vankové, Ph.D., za její odborné poznatky, trpělivost, ochotu a čas, kterou mi věnovala během zpracování této práce. Dále děkuji JUDr. Janu Ožanovi, který mi věnoval svůj čas a poskytl mi cenné informace z oblasti exekučního práva.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Vietnamci v České republice	4
2.1. Historický příchod a nejčastější důvody migrace	4
2.2. Nejčastější způsob obživy Vietnamců v České republice	6
3. Dluhová past, exekuce v České republice a ve Vietnamu	8
3.1. Dluhová past	8
3.2. Exekuční řízení.....	8
3.3. Nejčastější příčiny exekucí a jejich následné dopady	11
3.4. Exekuce ve Vietnamu	13
4. Metodologie dat	16
4.1. Kvantitativní výzkum - Data získaná z vlastní praxe.....	17
4.2. Kvantitativní výzkum - Terénní výzkum formou dotazníku.....	23
4.3. Kvalitativní výzkum - Všeobecná zdravotní pojišťovna	34
4.4. Kvalitativní výzkum - Magistrát města Plzně	36
4.5. Kvalitativní výzkum - Odborný pohled právníka	38
4.6. Kvalitativní výzkum - Výzkumné pohovory s Vietnamci.....	39
5. Závěr	46
6. Resumé.....	49
7. Seznam použité literatury.....	51
8. Přílohy.....	55

1. Úvod

Česká republika se v posledních letech stala multikulturním územím. Stále více přijíždějí migranti z chudších zemí s vidinou, že si v České republicelepší svou životní situaci. Ministerstvo vnitra dle statistik eviduje v posledních letech narůstající počet cizinců ze třetích zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky.¹ Například v roce 2007 bylo evidováno 392 087 cizinců² s povoleným pobytem na území České republiky, v roce 2010 již bylo evidováno 425 301 cizinců³ a v roce 2015 bylo evidováno 467 562 cizinců.⁴ Z výše uvedeného je tedy patrné, že do České republiky každoročně přijíždí stále více cizinců a vzhledem k současné situaci v zemích dálného východu se dá předpokládat, že v roce 2016 počet cizinců v České republice dále vzroste. Česká republika eviduje nejvíce migrantů z Ukrajiny, Slovenské republiky a Vietnamu s následujícími počty:⁵

	Přechodný pobyt	Trvalý pobyt	Celkem
Ukrajina	28 416	77 603	106 019
Slovenská republika	59 850	41 739	101 589
Vietnam	9 939	47 019	56 958

Vietnamců žijících v České republice neustále přibývá a lze je tedy považovat za ekonomicky velmi významnou skupinu obyvatel.

¹ Zpráva Ministerstva vnitra „Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 31. 12. 2015“ dostupná z <http://www.mvcr.cz/migrace/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem-cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>.

² Zpráva Ministerstva vnitra „Cizinci s povoleným pobytem na území České republiky k 31. 12. 2007“ dostupná z <http://www.policie.cz/clanek/statistiky-885151.aspx>.

³ Zpráva Ministerstva vnitra „Cizinci s povoleným pobytem na území České republiky k 31.12.2010“ dostupná z <http://www.policie.cz/clanek/statistiky-885151.aspx>.

⁴ Zpráva Ministerstva vnitra „Cizinci 3. zemí se zaevidovaným povoleným pobytem na území České republiky a cizinci zemí EU + Islandu, Norska, Švýcarska a Lichtenštejnska se zaevidovaným pobytem na území České republiky k 31. 12. 2015“ dostupná z <http://www.mvcr.cz/migrace/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem-cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>.

⁵ Tamtéž.

V důsledku své dosavadní praxe na třech exekutorských úřadech se sídlem v Plzni mi je problematika dluhové pasti a exekucí velmi blízká. V rámci každodenních pracovních povinností jsem běžně konfrontována s lidskými osudy a příběhy osob, které se dostaly do takzvané dluhové pasti. Vzhledem k tomu, že se v praxi stále více setkávám s dlužníky (povinnými)⁶ vietnamské národnosti, a vím, že exekuce vedené proti nim nejsou nijak ojedinělé, chtěla bych tuto problematiku podrobit analýze právě v souvislosti s vietnamskou komunitou působící především v oblasti západních Čech.

V této souvislosti se zaměřím na definování příčin nemalého počtu exekucí nařízených v České republice proti Vietnamcům a pokusím se objasnit zejména následující otázky. Dokáží se Vietnamci orientovat v české legislativě? Lze jazykovou bariérou odůvodnit poměrně častý výskyt exekučních řízení vedených na majetek Vietnamců? Spočívají tyto příčiny v jiných okolnostech?

V první kapitole následující po úvodu budu v krátkosti popisovat historický náhled na migraci vietnamských obyvatel a dále vymezím nejčastější důvody migrace Vietnamců do České republiky.

V následující kapitole se budu věnovat vymezení pojmů dluhová past a exekuce, soudobé exekuční legislativě a objasnění postupu při vedení exekučních řízení v České republice. Dále popíši nejčastější příčiny exekucí, následné dopady exekucí do života dlužníků a konečně v krátkosti osvětlím exekuční systém ve Vietnamu.

V předposledních dvou kapitolách budou zpracována data z kvantitativního a kvalitativního výzkumu.

Poslední kapitola bude věnována závěrečnému shrnutí teoretického poznání a praktických poznatků z kvantitativního a

⁶ Exekuční slovníček „povinný“ je dlužník, který řádně a včas nesplnil dluh potvrzený vykonatelným soudním rozhodnutím či jiným exekučním titulem“ dostupný z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>.

kvalitativního výzkumu, jakož také shrnutí vlastních myšlenek a případných doporučení.

2. Vietnamci v České republice

2.1. Historický příchod a nejčastější důvody migrace

První větší vlna migrantů z Vietnamu přišla do Československé socialistické republiky ve druhé polovině 50. let minulého století. V letech 1956-1989 vznikaly mezi Vietnamskou demokratickou republikou a Československou socialistickou republikou velmi intenzivní vztahy. Dělo se tak především díky velmi podobnému politickému uspořádání obou zemí. V té době probíhala ve Vietnamu studená válka.⁷ Na základě mezinárodní pomoci byly poslány první vietnamské děti do ČSSR⁸ s cílem poskytnout jim základní vzdělání. Po skončení války se většina vrátila do Vietnamu. Ovšem další studenti a v neposlední řadě i mnoho pracovníků přijížděli na základě dalších dohod⁹, které byly mezi oběma zeměmi uzavřeny.

„Vzájemné vztahy byly tehdy zahájeny shora a účelově. Československo potřebovalo více pracovní síly, a to zejména v pohraničí, a spolupráce v rámci socialistického bloku nabízela relativně příznivé podmínky, Severní Vietnam potřeboval vzdělávat své pracovní síly.“¹⁰

Nejčastěji byli vietnamští pracovníci zaměstnáváni v průmyslové a strojírenské oblasti. Studenti pak v ekonomickém a technickém směru. Zde je důležité podotknout, že všichni byli pod dohledem kontrolního úřadu VSR¹¹ v Praze. Studenti, kteří neplnili své studijní povinnosti, byli posláni zpět do své vlasti. Po návratu jim již nebylo dovoleno pokračovat ve studiu. Byli vnímáni jako ostudou pro svou zemi.

Dalším důležitým mezníkem v historii příchodu Vietnamců na území ČSSR je 19. prosinec roku 1979, kdy vláda ČSSR schválila

⁷ Studená válka probíhala ve Vietnamu v letech 1955-1975.

⁸ Československá socialistická republika.

⁹ Dohoda o vědeckotechnické spolupráci 1956, Dohoda o kulturní spolupráci 1957, Smlouva o přijímání studentů, učňů a zaměstnání 1973, Dohoda o odborné přípravě občanů VDR v československých organizacích 1974.

¹⁰ KOCOUREK, Jiří – „Vietnamci v ČR“, dostupné z <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=199&lst=113>.

¹¹ Vietnamská socialistická republika.

dohodu o odborné přípravě a dalším zvyšování kvalifikace vietnamských občanů v československých organizacích.¹² Díky tomuto usnesení přijelo do ČSSR na 3500 Vietnamců. Další důležitou smlouvou mezi Vietnamem a ČSSR byla Dohoda o dočasném zaměstnávání kvalifikovaných pracovníků VSR v roce 1980. Díky této dohodě vznikaly omezené pracovní smlouvy. V té době přijelo do ČSSR 30 tisíc až 35 tisíc¹³ vietnamských občanů. Tito občané kupovali drobné drogistické zboží, látky a léky, a posílali je do své vlasti. Od tohoto roku bylo každoročně v Československu kolem 17 000 občanů z VSR. O vietnamské občany bylo řádně postaráno hned po příjezdu do republiky. Po příjezdu byl každý občan VSR ubytován, dostal oblečení v hodnotě 2 400 Kč a finanční zálohu v hodnotě 900 Kč.¹⁴ Vietnamští dělníci absolvovali několikaměsíční jazykový kurz a pravidelné lékařské prohlídky. Po nástupu do zaměstnání převzal veškerou zodpovědnost ovšem jeho zaměstnavatel. Vietnamští občané měli velmi specifická práva, například dovolenou ve Vietnamu mohli trávit pouze ženatí muži, a to až po dvou odpracovaných letech. Po čtyřech letech mohli Vietnamci bezplatně zaslat zboží v hodnotě 50% svého celkového výdělku do své země. Veškeré tyto výdaje platil zaměstnavatel.

Z výše uvedeného je patrné, že nejčastějšími důvody migrace do ČSSR byly únik před špatnou životní situací ve Vietnamu nebo možnost získání lepšího vzdělání v ČSSR.

Po roce 1989 se situace v Československu změnila. Politický převrat v Československu způsobil velké oslabení vzájemných vztahů. Mnoho Vietnamců se muselo vrátit do Vietnamu. Ti, kteří zde chtěli zůstat, využili možnosti a začali zde podnikat.

Další spolupráce byla navázána až v roce 1994.

¹² Dohoda o odborné přípravě občanů VDR v československých organizacích 1979.

¹³ KOCOUREK, Jiří – „Vietnamci v ČR“, dostupné z <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=199&lst=113>.

¹⁴ Vlasta Matějová – terénní výzkum v polovině 80. let.

Vietnamci, kteří přišli po roce 1989, přicházeli také z jiných důvodů. Jedním z důvodů opuštění Vietnamu po roce 1989 byla situace ve Vietnamu, kde v tomto období byl velký nedostatek pracovních míst. Hlavním z důvodů tohoto nedostatku pracovních míst je samozřejmě velký počet obyvatel Vietnamu, který přesahuje 90 milionů a je tak 13. nejlidnatější zemí na světě.¹⁵ Nejčastějším důvodem byl ovšem příjezd za svými příbuznými, kteří se zde usadili před rokem 1989. I v současné době je toto nejčastějším důvodem migrace do České republiky, a to i přesto, že české podmínky pro udělení trvalého pobytu jsou velmi přísné.

V této souvislosti nicméně mohu citovat pana D., který uvedl následující: *„Moje rodina se tady má dobře. Ve Vietnamu bychom neměli takové možnosti. Musíme hodně pracovat, ale jsme tady spokojení.“*¹⁶

2.2. Nejčastější způsob obživy Vietnamců v České republice

Většina Vietnamců se usazuje ve velkých městech, jako je například Praha, Brno, Plzeň anebo Cheb. Právě západní Čechy jsou velmi dobrým strategickým místem pro jejich žití, respektive podnikání. Nejčastěji se usazují v městech v blízkosti hraničních přechodů, např. Cheb, Plzeň, Aš, ale i v Pomezí nebo v Karlových Varech. Pro mnoho Vietnamců jsou právě západní Čechy rájem pro jejich podnikání, Německo je nedaleko, a proto se jejich častými klienty stali právě Němci. Sami Vietnamci přiznávají, že německá klientela se pro ně stala velmi důležitou. Vietnamci zde převážně podnikají ve stáncích, obchodují především s oděvy, alkoholem a cigaretami. Ve městech (zejména v pohraničí) pak provozují manikérská a pedikérská centra nebo bary a restaurace. Domnívám se, že v posledních letech se rozrostl i nelegální obchod. Vietnamci prodávají nelegální napodobeniny značkových oděvů, cigarety i alkohol bez příslušných osvědčení (kolků)

¹⁵ Zpráva Ministerstva zahraničních věcí České republiky, „Vietnam“, dostupná z http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/vietnam/.

¹⁶ Citace z anonymizovaného strukturovaného rozhovoru s panem D.

anebo například pyrotechniku, která není určena pro běžné spotřebitele. Česká republika se tento problém snaží řešit, například zpřísněním trestů a zvyšováním pokut. Nicméně se ukazuje, že ani vysoké pokuty a tresty nejsou důvodem pro omezení či úplné skončení této činnosti. Při rozhovoru s panem K. jsem se dozvěděla, že pro ně jsou pokuty natolik malé, že po zaplacení mohou znovu prodej tohoto zboží otevřít. V případě odebrání živnostenského listu začne podnikat někdo jiný z rodiny.

Velkým problémem je samozřejmě neznalost českého jazyka. Sama jsem v průběhu terénního výzkumu poznala, že opravdu mnoho z mých informátorů česky neumí, umějí základní slovíčka a především číslovky. Ovšem díky výzkumu jsem si také všimla, že mnoho Vietnamců používá neznalost jazyka pouze jako výmluvu, například pro neznalost českých zákonů nebo jako omluvu při komunikaci s úřady. Uvědomuji si, že problematika dluhů není nikomu příjemná, nicméně je součástí života většiny z nás - Vietnamců nevyjímaje. Neznalost českého jazyka je problém, ale existují instituce, jako je například Centrum na podporu integrace cizinců, Diecézní charita Plzeň – Pomoc cizincům a uprchlíkům, Kontaktní centrum pro cizince (KCC), o.s. nebo Organizace pro pomoc uprchlíkům¹⁷, které Vietnamcům s tímto problémem pomáhají. Učí je základům českého jazyka, pomáhají jim s řešením problémů na úřadech. Sama jsem se s tímto v praxi několikrát potkala. Vietnamec přišel s úředníkem popřípadě tlumočnickem, který mu pomohl vyřešit problém.

¹⁷ Další naleznete například zde: <http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/?p=dalsi-organizace-zabyvajici-se-vzdelanim-cizincu>.

3. Dluhová past, exekuce v České republice a ve Vietnamu

3.1. Dluhová past

Dluhová past, často také označována jako „dluhová spirála“, je stav, kdy dlužník není schopen řádně a včas plnit své závazky. Závazky dlužníka převyšují příjmy, přičemž příslušenství pohledávky (zejména úroky a úroky z prodlení) bývají často vyšší než měsíční splátky.

„Nízká finanční gramotnost obyvatelstva, narůstající kriminalita, klesající životní úroveň a konečně celosvětová hospodářská krize spolu s jinými sociálně patologickými jevy postupně vedly k nárůstu nesplněných právních povinností, které mohly vzniknout buď z právních jednání – typicky ze smluv, či z deliktů, jako důsledek právní odpovědnosti či protiprávního jednání právních subjektů. Subjektivní příčinou nesplnění shora uvedených právních povinností pak mohly být nedbalost či pouhá laxnost povinných subjektů, kdy některé objektivně nemohly a jiné pouze nechtěly své právní povinnosti dobrovolně plnit.“¹⁸

Jinými slovy, jedinci se dostávají do dluhové pasti jednak v těžké životní situaci, jako je ztráta zaměstnání, dlouhodobé onemocnění nebo například po rozvodu. Nicméně se také setkáváme se situací, kdy se jedinec do tohoto stavu dostane vlastním přičiněním - zejména z důvodu spotřebitelských úvěrů či jiných půjček na statky, které nejsou životně důležité. Z této situace často není snadného úniku, a proto jsou tyto případy mnohdy řešeny individuálně v exekučním řízení anebo kolektivně v rámci insolvenčního řízení (blíže popsáno v kapitole 3.3. - Nejčastější příčiny exekucí a jejich následné dopady).

3.2. Exekuční řízení

V této kapitole bych ráda vysvětlila čtenářům, co znamená termín „exekuční řízení“ a jakým způsobem jsou v České republice vedeny. Ačkoli exekuce nejsou pro většinu lidí oblíbeným tématem, je potřeba si

¹⁸ OŽANA, Jan - „Náklady exekuce prováděné soudními exekutory“. Olomouc, 2014. Rigorózní práce (JUDr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Právnická fakulta, str. 6.

uvědomit, že se jedná o zákonnou formu vymáhání dluhů těch, kteří své povinnosti z nějakého důvodu neplnili.

„Exekuce jsou largo sensu¹⁹ řízením, ve kterém se střetávají práva věřitelů a jim odpovídající povinnosti dlužníků. Věřitelé mají nejvyšší zájem na vymožení svých pohledávek a požadují po soudním exekutorovi maximálně efektivní výkon jejich práva. Na druhé straně jsou pak dlužníci, kteří jsou pod nátlakem soudního exekutora nuceni činit to, co předtím z nějakého důvodu neplnili dobrovolně.“²⁰

Jedná se o nucený výkon rozhodnutí, který je prováděn na základě vydaného pravomocného exekučního titulu.²¹ K tomu, aby mohlo být zahájeno exekuční řízení, musí věřitel pohledávky (oprávněný)²² podat exekuční návrh²³ k soudnímu exekutorovi²⁴, který má podle vůle oprávněného exekuci provádět. Po podání exekučního návrhu musí soudní exekutor do 15 dnů požádat exekuční soud o pověření vedením exekuce. Za předpokladu, že jsou splněny všechny náležitosti stanovené zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**Exekuční řád**“), exekuční soud pověří soudního exekutora opatřením nazvaným „Pověření exekutora

¹⁹ V širokém slova smyslu.

²⁰ OŽANA, Jan - „Náklady exekuce prováděné soudními exekutory“. Olomouc, 2014.

Rigorózní práce (JUDr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Právnická fakulta, str. 8.

²¹ Exekuční slovníček: „Exekuční titul“ je rozhodnutí (zpravidla soudu) nebo jiná veřejná listina, o které to stanoví exekuční řád (občanský soudní řád), která ukládá dlužníkovi povinnost nebo potvrzuje existenci pohledávky; nutný předpoklad pro nařízení exekuce“ dostupný z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>.

²² Exekuční slovníček „Oprávněný“ je věřitel, jehož vykonatelně přiznaná pohledávka nebyla dobrovolně uhrazena; pouze tato osoba může podat návrh na zahájení exekuce“ dostupný z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>.

²³ Exekuční slovníček: „Exekuční návrh“ - exekuční řízení se zahajuje na návrh věřitele; nejpozději do 15 dnů od doručení návrhu požádá soudní exekutor exekuční soud o pověření a zahájení exekuce; součástí návrhu musí být mimo jiné určení exekutora, který má exekuci provést, a jeho přílohou vždy originál nebo ověřená kopie exekučního titulu s doložkou vykonatelnosti“ dostupný z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>.

²⁴ Exekuční slovníček: „Soudní exekutor“ je úřední osoba, kterou stát pověřil exekutorským úřadem, v rámci něhož soudní exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů dle exekučního řádu; soudním exekutorem může být jmenován pouze občan České republiky, který mimo jiné má vysokoškolské právnické vzdělání, je bezúhonný, vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi a složil exekutorskou zkoušku; kompletní seznam soudních exekutorů je k dispozici na webových stránkách www.ekcr.cz“ dostupný z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>.

k provedení exekuce“.²⁵ Jakmile je soudní exekutor pověřen, může začít prověřovat majetkové poměry povinného pomocí součinností u jednotlivých institucí (banky, pojišťovny, katastrální úřady a podobně). V případě pozitivního zjištění může exekutor postupovat například následujícími postupy:

- a) srážkami ze mzdy a jiných příjmů,
- b) příkázáním pohledávky,
- c) prodejem movitých a nemovitých věcí,
- d) popřípadě dalšími postupy, které jsou upravené v exekučním řádu.

a) Srážky ze mzdy a jiných příjmů

Jedná se o způsob provedení exekuce, kdy je zaměstnavatel povinen na základě exekučního příkazu²⁶ strhávat část ze mzdy dlužníka. Povinnému je zanechána částka v takové výši, jejíž výpočet je upraven v zákoně - zejména v občanském soudním řádu.²⁷ Provádění srážek ze mzdy a jiných příjmů je dle mých zkušeností nejčastějším způsobem provádění exekucí v České republice.

b) Příkázáním pohledávky

Příkázání pohledávky je způsob provedení exekuce, kterým je postižena pohledávka dlužníka za třetí osobu (tzv. poddlužníkem). Tímto způsobem se například postihuje pohledávka povinného na výplatu

²⁵ Exekuční slovníček „Pověření exekutora k provedení exekuce“ je úkon exekučního soudu, jímž za splnění zákonných předpokladů pověří soudního exekutora provedením exekuce; pověření není rozhodnutím a nedoručuje se účastníkům řízení“ dostupný z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>.

²⁶ Exekuční slovníček „Exekuční příkaz“ je rozhodnutí soudního exekutora o konkrétním způsobu provedení exekuce; jedná-li se o peněžitou pohledávku, provádí se exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, zřízením exekutorského zástavního práva, prodejem movitých či nemovitých věcí, postižením závodu, správou nemovitých věcí a pozastavením řídicího oprávnění“ dostupný z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>.

²⁷ Občanský soudní řád je zákon č. 99/1963 Sb., který je základním pramenem občanského práva procesního.

peněžních prostředků u bankovního ústavu, případně jiné pohledávky povinného za svými dlužníky.

c) Prodejem movitých a nemovitých věcí

V případě, že povinný vlastní určitý majetek, ať už movitý či nemovitý, může soudní exekutor vydat exekuční příkaz k jeho prodeji. Následně soudní znalec vypracuje znalecký posudek, ve kterém stanoví obvyklou cenu movitých a nemovitých věcí. Od ceny obvyklé jsou následně odvozeny ceny, za které se příslušné věci draží. Movité i nemovité věci jsou zpeněžovány v dražbě.²⁸

Je nutné podotknout, že exekuční řízení není zdaleka tak snadné, jak bylo výše popsáno. Díky vlastní praxi vím, že exekuční řízení může postihnout mnoho nevyzpytatelných situací, ať už v reakcích dlužníků nebo přímo po právní stránce zkoumané problematiky.

Pro představu čtenáře uvádím, že v roce 2013 bylo nařízeno 714 000 exekucí, v roce 2014 jich bylo 828 000.²⁹ Statistika za uplynulý rok 2015 v době psaní práce nebyla zveřejněna. Vzhledem k minulým letům a současné mediální situaci se dá ovšem předpokládat další nárůst počtu nařízených exekucí.

3.3. Nejčastější příčiny exekucí a jejich následné dopady

Mezi nejčastější příčiny dluhové pasti v České republice řadíme stále narůstající počet a objem půjček českých domácností, dále nezaplacené pokuty a jiné povinné poplatky, resp. dlužné zdravotní a sociální pojištění a služby. V posledních letech jsou trendem půjčky na pořízení vánočních dárků a letní dovolené. Dle výzkumu Exekutorské

²⁸ Exekuční slovníček: „Dražba“ je způsob zpeněžení věcí; prodej, kdy se v určený den nabízí určitá věc ke koupi neurčitému počtu zájemců a prodá se pak tomu, kdo nabídne nejvyšší částku; z výtěžku dražby je uspokojena pohledávka věřitele“ dostupný z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>.

²⁹ Zpráva Exekutorské komory ČR „Právo – Překvapivě přibylo exekucí“ dostupná z <http://ekcr.cz/1/monitoring-medii/1969-pravo-prekvapive-pribylo-exekuci-2-4-2015?w>.

komory České republiky si v roce 2015 hodlalo půjčit na vánoční dárky téměř 1,3 milionu osob, což představuje 19% Čechů.³⁰

„Většinou si lidé chtějí na vánoční výdaje půjčit částky do desíti tisíc. O něco častěji než jiné skupiny občanů si půjčku plánují vzít studenti a senioři. Zajímavý je na druhou stranu i fakt, že si půjčku ve větší míře berou i lidé s nadstandardně vysokými příjmy,“ komentovala výsledky průzkumu Pavla Fučíková, prezidentka Exekutorské komory ČR.³¹

Tento fakt vede k tomu, že nejsou schopni platit všechny své závazky řádně a včas. Nejprve tedy spadnou do takzvané dluhové pasti, později do exekuce. Proto mnoho těchto lidí řeší tuto situaci takzvaným oddlužením neboli osobním bankrotem. Oddlužení má za cíl pomoci těmto lidem a umožnit jim nový start v jejich životě. Oddlužení upravuje Insolvenční zákon.³²

„Insolvenční zákon se vztahuje na řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka v rámci soudního řízení, a to některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem, k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů.“³³

V praxi to znamená, že dlužník/ci popřípadě věřitel/lé podá/jí návrh na povolení oddlužení a v případě, že dlužníkovi bude oddlužení povoleno, zaplatí dlužník minimálně, často ovšem právě 30% z celkové dlužné částky. Zbývající část dluhů je dlužníkům za splnění podmínek

³⁰ Zpráva Exekutorské komory České republiky „1,3 milionu Čechů si hodlá letos půjčit na Vánoce, z toho pětina je nebo byla v exekuci“ dostupná z [http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2081-1-3-milionu-cechu-si-hodla-letos-pujcit-na-vanoce-z-toho-petina-je-nebo-byla-v-exekuci-3-12-2015?w=.](http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2081-1-3-milionu-cechu-si-hodla-letos-pujcit-na-vanoce-z-toho-petina-je-nebo-byla-v-exekuci-3-12-2015?w=)

³¹ Zpráva Exekutorské komory České republiky „1,3 milionu Čechů si hodlá letos půjčit na Vánoce, z toho pětina je nebo byla v exekuci“ dostupná z [http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2081-1-3-milionu-cechu-si-hodla-letos-pujcit-na-vanoce-z-toho-petina-je-nebo-byla-v-exekuci-3-12-2015?w=.](http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2081-1-3-milionu-cechu-si-hodla-letos-pujcit-na-vanoce-z-toho-petina-je-nebo-byla-v-exekuci-3-12-2015?w=)

³² Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (Insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³³ Oficiální znění dostupné z <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/obecne-informace/insolvenzni-pravo.html>.

uvedených v Insolvenčním zákoně prominuto. Dle mého názoru je tato forma pomoci určitě užitečná, nicméně se na tuto problematiku musíme podívat také z druhé strany - tj. optikou věřitele. V tomto případě si musíme uvědomit, že věřitel přijde o poměrnou část své pohledávky, kterou mu již nikdo nezaplatí. Z toho důvodu si myslím, že oddlužení, neboli osobní bankrot, dává přednost sociálním aspektům věci před těmi ekonomickými. V dnešní době osobním bankrotem řeší své finanční problémy stále více lidí.

3.4. Exekuce ve Vietnamu

Domnívám se, že celkovou úroveň předkládané práce může pozvednout následující kapitola popisující systém nuceného výkonu práva ve Vietnamu.

Právní úpravu civilního výkonu práva ve Vietnamu lze nalézt v zákoně o vymáhání civilních rozhodnutí. Jedná se o zákon č. 26/2008/QH12 ze dne 14. listopadu 2008 (dále jen „**Exekuční zákon**“).³⁴ K Exekučnímu zákonu existují také prováděcí vyhlášky, rozhodnutí Národního shromáždění³⁵ a nařízení tamní vlády.³⁶ Poté, co příslušné soudní rozhodnutí nabyde právní moci a vykonatelnosti, a za předpokladu, že dlužník dobrovolně nesplní povinnost uloženou mu takovým rozhodnutím, může se věřitel obrátit na příslušné vymáhací oddělení. Věřitel tak může učinit ve lhůtě pěti let ode dne, kdy se příslušné rozhodnutí stane vykonatelným.³⁷ Dlužník je příslušným soudem vždy informován o tom, že věřitel požádal o zahájení soudního výkonu rozhodnutí.

Výkon rozhodnutí je podle vietnamského práva možné vést postižením mzdy či jiných příjmů povinného, zákazem zcizování majetku, prodejem movitého či nemovitého majetku povinného – a to

³⁴ Dostupný z

http://moj.gov.vn/vbpg/en/Lists/Vn%20bn%20php%20lut/View_Detail.aspx?ItemID=10508.

³⁵ Například Rozhodnutí ze dne 14. listopadu 2008.

³⁶ Například Nařízení č. 58/2009/NĐ-CP ze dne 13. července 2009 nebo Nařízení č. 164/2004/ND-CP ze dne 14. září 2004 dostupné z <http://lawfirm.vn/?a=doc&id=1864>.

³⁷ Článek 30 Exekučního zákona.

v rámci dražby či mimo ni (tj. prodejem z volné ruky) anebo postižením prostředků na bankovním účtu povinného.³⁸ V rámci soudního výkonu rozhodnutí mohou být postižena mnohá dlužníková aktiva za účelem jeho dalšího zpeněžení, obdobně jako je tomu v českém právním prostředí. Z výtěžku zpeněžení majetku povinného se odečtou náklady výkonu rozhodnutí s tím, že zbytek se vyplatí věřiteli.

Zajímavostí je, že exekuce nemohou být prováděny mezi 22 hod. a 6. hod., o víkendech a dále ve státem uznaných svátcích.³⁹

Příslušné exekuční řízení je vedeno pověřeným exekutorem (vykonavatelem). Exekutorem může být občan Vietnamské republiky, který je loajální své zemi, čestný, nezkorumpovatelný, mající vysoké morální kvality a bakalářské či vyšší vysokoškolské vzdělání. Následně musí taková osoba absolvovat povinnou praxi a složit příslušné profesní zkoušky – po třech letech praxe se stává junior - ním vykonavatelem (obdoba českého exekutorského koncipienta), po pěti letech praxe působí na pozici středního vykonavatele (obdoba exekutorského kandidáta) a po deseti letech praxe se stává senior - ním exekutorem (vykonavatelem).⁴⁰

Z výše uvedeného je patrné, že vietnamské právo klade vysoké požadavky na morální kredit a profesní úroveň osob, které provádějí civilní výkon práva.

Exekutoři mají podle vietnamského práva široké pravomoci – mohou předvolávat účastníky řízení, ukládat dlužníkovi povinnosti včetně lhůt k jejich splnění, používat zákonné exekuční prostředky pro vymožení povinností, které nejsou dlužníkem dobrovolně splněny, ale také požadovat vysvětlení nejasností v rozhodnutí, které je podkladem

³⁸ Baker & McKenzie. Dispute Resolution Around the World - Vietnam. str. 17, Dostupný z http://www.bakermckenzie.com/files/Uploads/Documents/Global%20Dispute%20Resolution/Di%20spute%20Resolution%20Around%20the%20World/dratw_vietnam_2013.pdf.

³⁹ Dostupné z http://www.led.go.th/inter/pdf/1_Vietnam.pdf.

⁴⁰ Tamtéž, str. 10.

té které exekuce.⁴¹ Exekutor může za účelem zajištění bezpečnosti požadovat asistenci policie při provádění exekuce.

Na rozdíl od českých exekucí, náklady nuceného výkonu rozhodnutí nesou podle vietnamského práva věřitelé. Provádění exekucí podléhá dohledu tzv. Lidové prokuratury, která plní úlohu „hlídacího psa“ před neoprávněnými exekucemi.

Pokud by exekucí měly být postiženy prostředky, které nepatří povinnému, ale naopak svědčí třetí osobě, může se tato osoba domáhat vyloučení své věci z exekuce. Obdobné pravidlo je obsaženo také v českém exekučním právu.

Z dostupných zdrojů⁴² je patrné, že také ve vietnamském právním prostředí přibývá exekucí, které jsou neúspěšné. Jinými slovy dochází k nárůstu nevymahatelných soudních rozhodnutí – v roce 2013 se údajně jednalo o 239 114 případů, což byl nárůst oproti roku 2012, ve kterém se nevymohlo 211 832 rozhodnutí.

⁴¹ Baker & McKenzie. Dispute Resolution Around the World - Vietnam. str. 18, Dostupný z http://www.bakermckenzie.com/files/Uploads/Documents/Global%20Dispute%20Resolution/Dispute%20Resolution%20Around%20the%20World/dratw_vietnam_2013.pdf.

⁴² Dostupné z http://www.led.go.th/inter/pdf/1_Vietnam.pdf, str. 11.

4. Metodologie dat

V této práci jsem použila kombinaci dvou metod výzkumu, a to kvantitativní a kvalitativní metodu. Vedla jsem dva kvantitativní výzkumy, kdy první byl prováděn na základě mé dosavadní praxe a druhý pak formou dotazníku s Vietnamci (více viz kapitola 4.1. Kvantitativní výzkum-Data získaná z vlastní praxe a kapitola 4.2. Kvantitativní výzkum-Terénní výzkum formou dotazníku). Zjištěné informace byly poté zpracovány a zakresleny do příslušných grafů. Kvantitativní šetření mi pomohlo formulovat otázky a identifikovat informátory pro výzkum kvalitativní.

V kvalitativní části této práce jsem vedla sedm individuálních hloubkových rozhovorů. Dva rozhovory se zástupci oprávněných s největším počtem pohledávek vůči Vietnamcům (viz výsledky kvantitativního výzkumu v kapitole 4.1. této práce), dále jsem oslovila advokáta pocházejícího z Vietnamu a v neposlední řadě čtyři Vietnamce žijící v České republice.

Rozhovory byly zaznamenány na diktafon, následně analyzovány a ve zkrácené formě interpretovány v následujících kapitolách. Při interpretaci těchto rozovorů byla zachována autentičnost informací (přeřikání, špatná výslovnost aj.).

Pro bližší pochopení těchto metod v krátkosti popíši jejich základní charakteristiku.

Kvantitativní výzkum

Kvantitativní metoda výzkumu je jedna z nejčastěji používaných metod ve společenských vědách. Cílem kvantitativního výzkumu je popsat zkoumanou skutečnost za pomoci čísel. Tato čísla jsou pak mnohdy prezentována v grafech. Kvantitativní výzkum vyžaduje velký soubor dat, díky nimž jsme schopni ověřit premisy (tvrzení) a prezentovat tak přesnější výsledky. Za data neboli „tvrdá data jsou považována data v podobě čísel, přesněji data, která lze na čísla

převést a měřit je.“⁴³ Nejčastější technikou získávání těchto dat je dotazník, pozorování anebo obsahová analýza dostupných dat (například dokumentů, novin anebo fotografií).

Kvalitativní výzkum

Kvalitativní metoda výzkumu je jedním ze způsobu, jak zjistit informace o jedinci či skupině lidí proč anebo jak nahlíží, chápou a interpretují svět. Právě antropologie je specifická tím, že její doménou jsou kvalitativní metody. „Kvalitativními daty jsou zvuky, slova, věty, stejně jako fotografie nebo film, zkrátka jakýkoli znak nebo systém znaků.“⁴⁴ Cílem kvalitativního výzkumu je hlubší porozumění zkoumané hypotézy, o které často nemáme spolehlivé znalosti. Nejčastěji je kvalitativní výzkum prováděn formou individuálního hloubkového či skupinového rozhovoru. Dále je pro antropologii významná metoda zúčastněného pozorování.

4.1. Kvantitativní výzkum - Data získaná z vlastní praxe

Data získaná díky vlastní praxi jsem sbírala po dobu šesti měsíců ze dvou exekutorských úřadů. Zjišťovala jsem, jaké nejčastější dluhy Vietnamci mají, jaký je průměrný věk Vietnamců s nařízenou exekucí (s rozlišením podle pohlaví), jaká je průměrná výše dluhu a samozřejmě zda své dluhy platí či nikoli.

Zdrojem získaných dat byly datové záznamy za uplynulý rok 2015, které jsou pro exekutorské úřady přístupné. Tato data jsou mimo jiné získána z centrální evidence obyvatel, z exekučních návrhů/titulů a v neposlední řadě data získaná z odpovědí na součinnostní dotazy soudního exekutora. Vygenerováním dle zadaných kritérií (státní příslušnost, rok vzniku pohledávky) jsem vybrala prvních 100 exekucí (z celkového počtu 778) z exekutorského úřadu I. a prvních 100 exekucí (z celkového počtu 812) z exekutorského úřadu II.

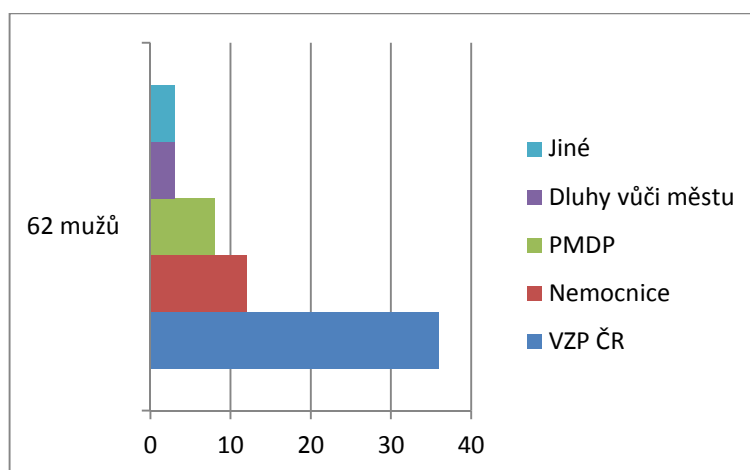
⁴³ HIRT, Tomáš (a kol.) – „Vybrané kapitoly z aplikované sociální antropologie“, Západočeská univerzita v Plzni, 2012, str. 32.

⁴⁴ Tamtéž.

Exekutorský úřad I.

Muži

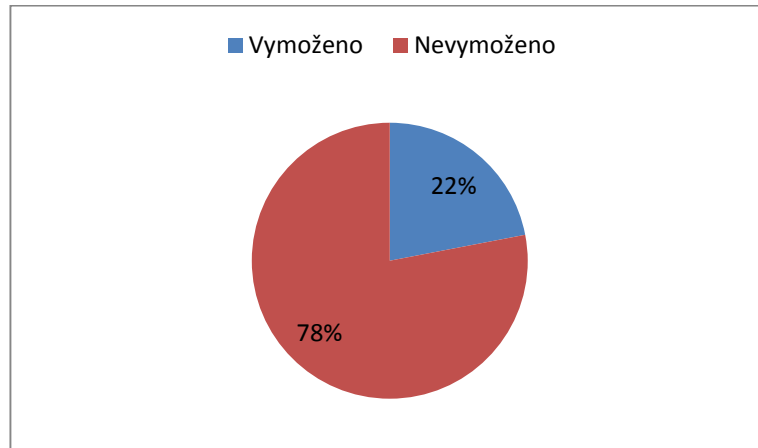
Ze 100 exekucí, které byly nařízeny proti Vietnamcům, bylo nařízeno 62 exekucí proti mužům s průměrným věkem 45 let. Z toho byla u 36 případů věřitelem Všeobecná zdravotní pojišťovna, u 12 případů byla věřitelem nemocnice, 8 exekucí vzniklo v důsledku dluhů vůči Plzeňským městským dopravním podnikům, 3 případy byly z dluhů vůči městu (poplatky za svoz odpadu, nezaplacené pokuty, dlužné za energie). Ve zbylých 3 případech byly věřitelem jiné fyzické osoby, kdy exekučně vymáhaná povinnost odpovídala například nezaplacenému nájemnému (viz Graf č. 1).

Graf č. 1 - Nejčastější příčiny vzniku dluhů u mužů z Exekutorského úřadu I.

Statut podnikatele mělo 55 mužů. U 7 zbylých mužů nebylo blížeji specifikováno (jednalo se o sloučenou kategorii zaměstnaní a nezaměstnaní). Bankovní účet byl zjištěn pouze u 9-ti mužů.

Úspěšnost vymožených pohledávek u mužů je pouze 22%. Z výše uvedeného vyplývá, že své závazky neplní více jak dvě třetiny vietnamských mužů (viz Graf č. 2).

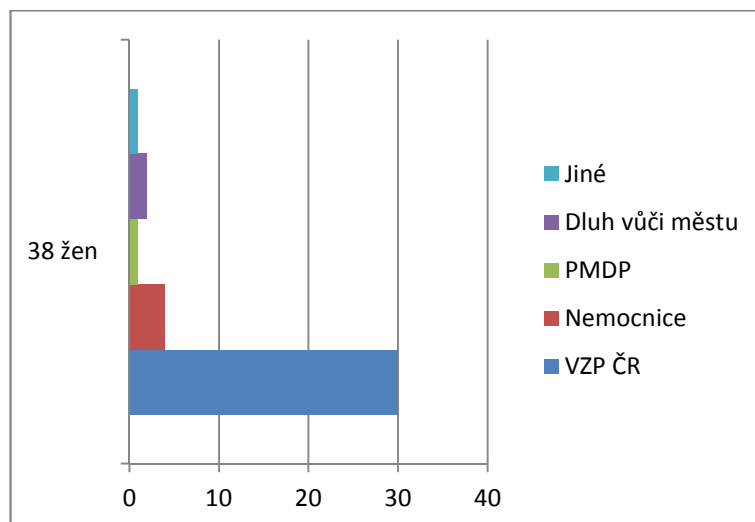
Graf č. 2: Úspěšnost vymožených pohledávek u mužů z Exekutorského úřadu I.

Nejčastější formou úhrady exekučně vymáhané povinnosti byl zvolen splátkový kalendář. Pouze u 2 exekucí byl dluh uhrazen najednou. Nemovitost vlastnili pouze 2 muži. Pouze u 14 mužů byl zjištěn trvalý pobyt v České republice, ostatní muži měli v České republice povolený dlouhodobý pobyt. Většina z těchto mužů se ovšem na adrese, kterou sdělili při příjezdu do České republiky, nezdržovala.

Průměrná výše dluhu byla u těchto mužů 46 452 korun českých. Nejvyšší dlužná částka byla ve výši 154 392 korun českých.

Ženy

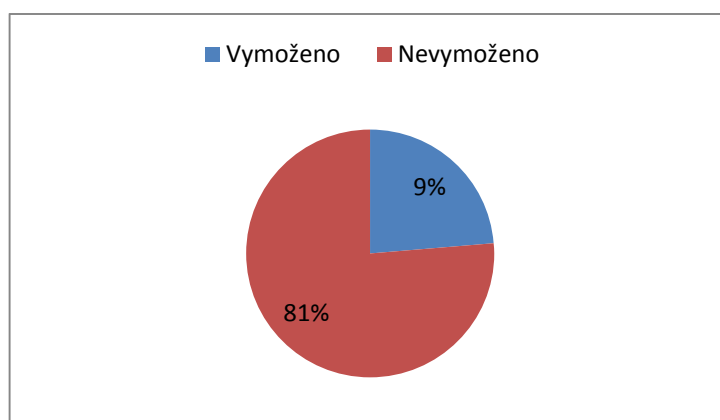
Ze 100 exekucí z exekutorského úřadu I. bylo nařízeno 38 exekucí proti ženám. Jejich průměrný věk byl o něco nižší než u mužů, a to 38 let. Věřitelem byly povětšinou stejné podniky jako v případě mužů (významně zde však převažuje VZP ČR). U žen bylo 30 exekucí ve prospěch Všeobecné zdravotní pojišťovny, 4 exekuce ve prospěch nemocnic, pouze 1 exekuce byla vedena pro Plzeňské městské dopravní podniky, 2 exekuce ve prospěch města a pouze 1 exekuce ve prospěch jiného věřitele (viz Graf č. 3).

Graf č. 3 - Nejčastější příčiny vzniku dluhů u žen z Exekutorského úřadu I.

Bankovní účet ani nemovitost nebyla zjištěna u žádné z žen. Podnikatelské činnosti se věnovalo 33 žen. Situace s výskytem na adresách, které exekutorským úřadům sděluje například Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky, je obdobná. Ani ženy se nezdržují na těchto adresách a jsou tedy pro exekutory nedohledatelné. Trvalý pobyt mělo na území České republiky 12 žen. Průměrná výše dluhu u těchto žen byla 34 712 korun českých. Nejvyšší dlužná částka u žen byla ve výši 112 895 korun českých.

Úspěšnost exekucí u těchto žen byla pouze 9% (viz Graf č. 4).

Graf č. 4: Úspěšnost vymožených pohledávek u žen z Exekutorského úřadu I.

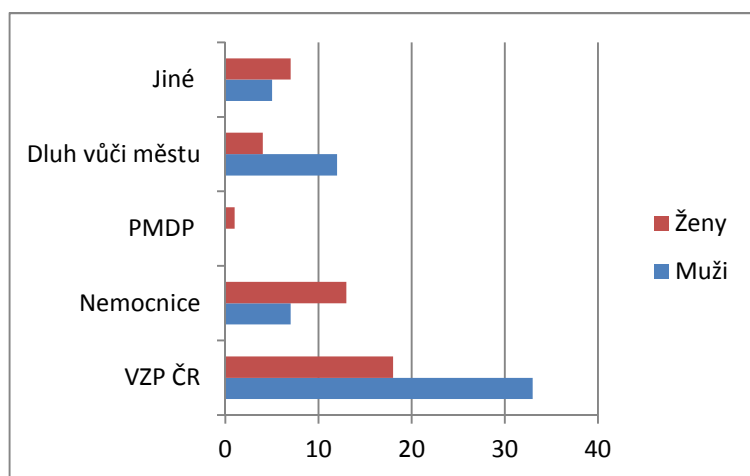
Nejčastější způsob úhrady byl formou splátek. Pouze 1 žena uhradila svůj dluh najednou. Komunikace u obou pohlaví byla téměř

stejná. Povinní téměř s úřady nekomunikují, sami nevyhledají exekutorský úřad za účelem řešení dané situace. Ti, kteří mají zájem o řešení těchto situací, komunikují s úřadem spíše osobně. Tento průzkum dle mého názoru vyvrací tvrzení Vietnamců, se kterými jsem prováděla terénní výzkum (viz kapitola 4.2. Kvantitativní výzkum-Terénní výzkum formou dotazníku).

Exekutorský úřad II.

Zde proběhl výzkum stejnou formou jako u prvního exekutorského úřadu. I zde byly exekuce spíše nařízeny proti mužům. Mužů s nařízenou exekucí bylo v tomto případě 57, žen 43.

Průměrný věk u mužů byl 39 let a u žen 32 let. Nejčastějším oprávněným byla i v tomto případě Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky. U mužů to bylo v počtu 33 exekucí a u žen 18. Města byla věřitelem u exekucí proti Vietnamcům ve 12 exekucích, u žen byl tento oprávněný pouze v počtu 4 exekucí. Nemocnice byla oprávněným v počtu 7 exekucí u mužů a 13 exekucí u žen. Fyzickým osobám dluží Vietnamci v počtu 3 exekucí u žen a 3 u mužů. Plzeňské městské dopravní podniky u mužů nebyly zastoupeny, u žen pouze v počtu 1 exekuce. Ostatní oprávnění byli zastoupeni v počtu 2 exekucí u mužů a 4 u žen (viz Graf č. 5).

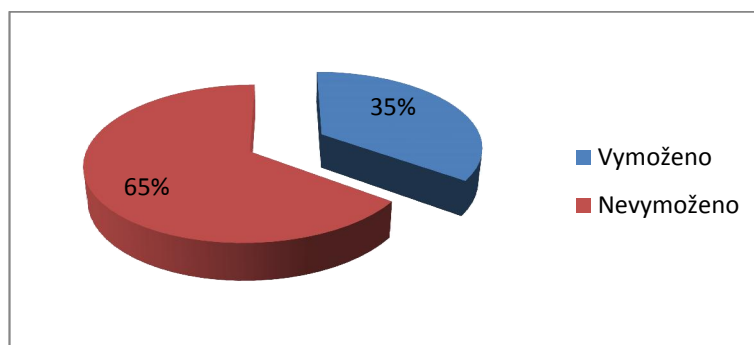
Graf č. 5 - Nejčastější příčiny vzniku dluhu u mužů a žen z Exekutorského úřadu II.

I v tomto případě byli povinní spíše podnikatelé. Dle evidence byli muži podnikatelé v počtu 53 z 57 a ženy v počtu 40 ze 43. U zbylých žen nebylo blížeji specifikováno (jednalo se o sloučenou kategorii zaměstnaní a nezaměstnaní). Nemovitost vlastnili pouze 2 muži. Žena žádná. S bankovním účtem tomu bylo obdobně, 2 účty u mužů 2 u žen. Trvalý pobyt byl zaznamenán jak u mužů (3), tak u žen (2). Ani v tomto případě se nejedná o vysoký počet trvalých pobytů.

Průměrná výše vymáhané dlužné částky u mužů byla 52 763 korun českých, u žen se jednalo o částku 31 116 korun českých. Maximální vymáhaná částka byla v tomto případě 201 405 korun českých u mužů a u žen 126 879 korun českých u žen.

Úhrada formou splátek byla schválena v 72% úspěšně vymáhaných exekucí u mužů, u žen se jedná o 79%. Zbylé úspěšně vymožené exekuce byly uhrazeny najednou.

Úspěšnost vymáhání u těchto nařízených exekucí je 35% (viz Graf č. 6).

Graf č. 6: Úspěšnost vymožených pohledávek u mužů a žen z Exekutorského úřadu II.

Nízká úspěšnost vymáhání opět poukazuje na fakt, že Vietnamci nehradí své závazky. Komunikace s úřadem byla opravdu minimální. U tohoto exekutorského úřadu jsem zaznamenala několik písemných dopisů od povinných, kde právě žádali o povolení splátkového kalendáře. V ostatních případech jsem komunikaci s úřadem téměř nezaznamenala.

4.2. Kvantitativní výzkum - Terénní výzkum formou dotazníku

Terénní výzkum byl prováděn formou dotazníku (viz příloha 2) ve 3 městech západních Čech (v Plzni, Karlových Varech a Chebu). Otázky byly pokládány 30-ti náhodně osloveným Vietnamcům, které jsem oslovila na ulici, ve večerkách a restauračních zařízeních. Dotázaní byli rozděleni poměrově mezi města. Během výzkumu se vyskytl problém pouze s jazykovými znalostmi. V těchto případech jsem se pokusila přeložit otázku do jiného jazyka (i za pomoci mobilního překladáče). Dotázaným bylo položeno 28 otázek. Dotazníky jsem vyplňovala já na základě jejich odpovědí.

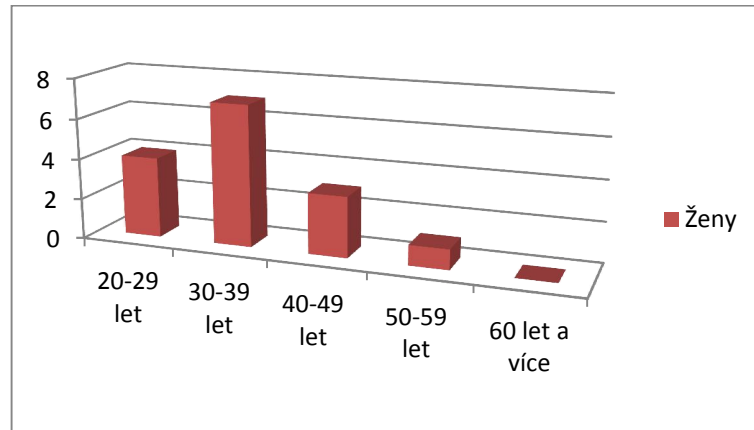
Vyhodnocení dotazníků

Dotazníky byly vyhodnoceny pomocí analyticko syntetických poznávacích postupů (tj. analýzou dat a následnou syntézou), a to nejprve samostatně dle žen a mužů a následně v celkovém pojetí. V této souvislosti jsem pracovala s písemnými odpověďmi na jednotlivé otázky v dotaznících, ze kterých jsem si připravovala podklady pro další analýzy.

Ve skupině dotázaných byla zastoupena obě pohlaví ve stejném poměru, 15 žen:15 mužů.

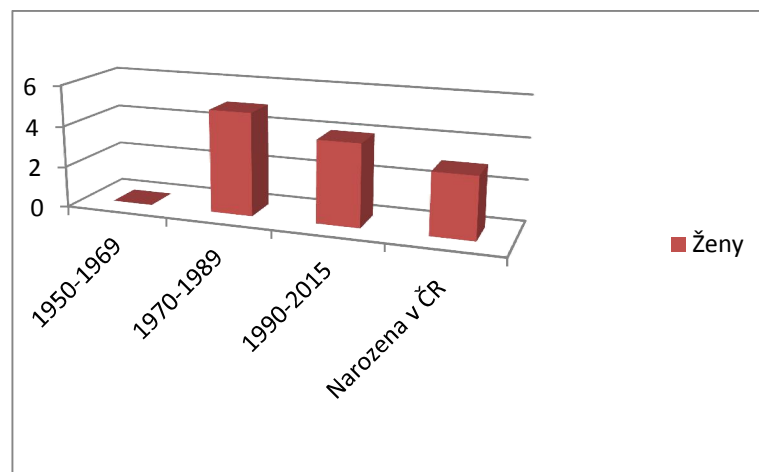
Ženy

Z terénního dotazníku vyplynulo, že ve skupině žen převažují ženy ve věku mezi 30–39 let (viz Graf č. 7).

Graf č. 7: Věkové zastoupení žen

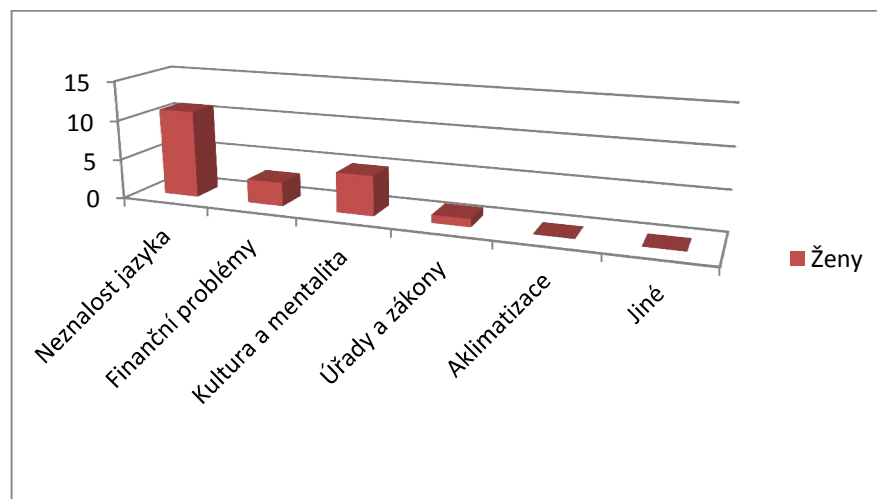
Vzdělání u dotázaných žen je převážně středoškolské. Jedenáct žen své nejvyšší vzdělání získalo v České republice. Do České republiky přišly nejčastěji ze Severního Vietnamu. Deset žen přišlo do České republiky v letech 1990–2015 (viz Graf č. 8).

Graf č. 8: Rok příchodu žen do České republiky

Tři ženy se narodily v České republice. Sedm žen přišlo do České republiky na základě doporučení od svých známých. Další sedm jich přišlo na základě jiných důvodů, nejčastěji za svým manželem. Více jak polovina dotázaných žen je vdaná za vietnamského muže. Pouze jedna je vdaná za českého muže. Z výzkumu také vyplývá, že šest žen je stále svobodných. Ženy měly v počtu deseti žen statut podnikatelek. Tři jsou studentkami. Všechny ženy žijí v západních Čechách. Ve skupině žen byl zastoupen druh pobytu ve stejném počtu, pět žen s dlouhodobým

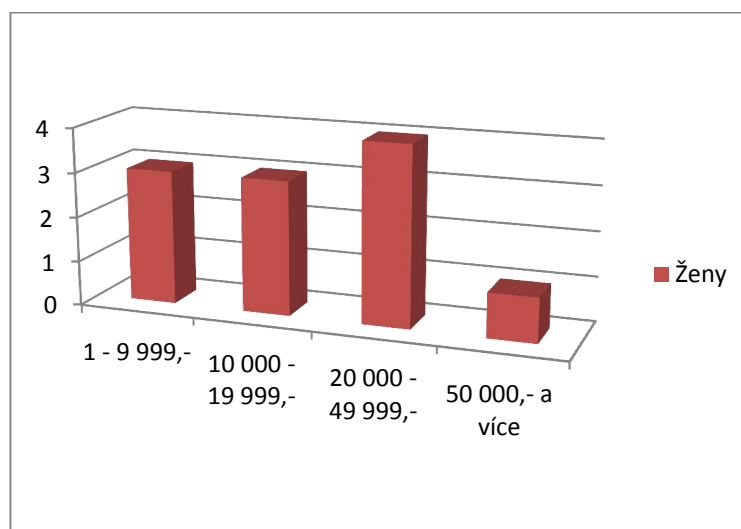
pobytem, pět žen s trvalým pobytem a pět žen s českým občanstvím. Jako nejčastější problém po přistěhování do České republiky ženy uvedly neznalost českého jazyka a problém s českou kulturou (viz Graf č. 9).

Graf č. 9: Nejčastější problémy žen po příchodu do České republiky

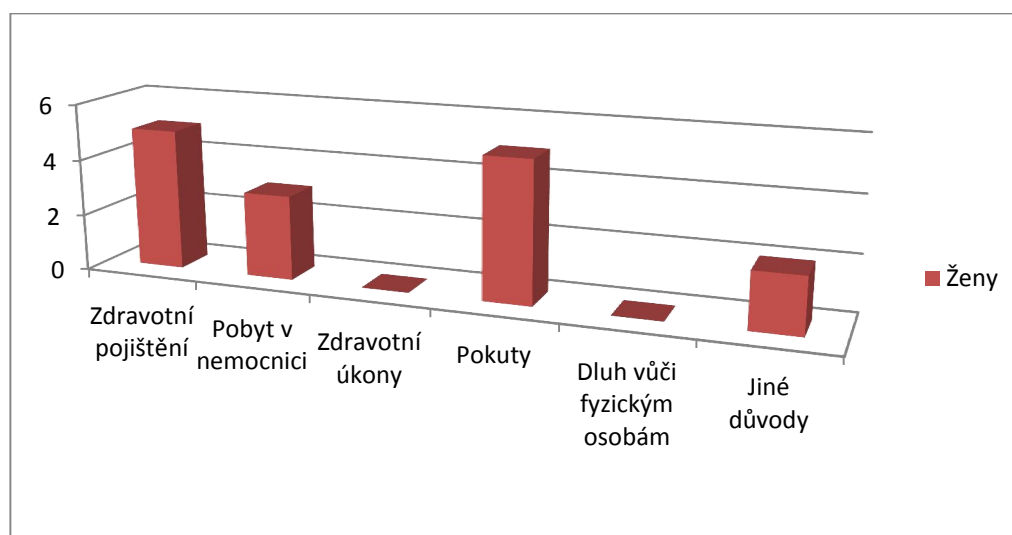
Jedenáct žen z patnácti řešily své finanční problémy s přáteli a svými známými. Čtrnáct žen žije v pronajatém bytě či domě nejčastěji v počtu 3–5 osob.

Otázky ohledně finanční problematiky byly ženám spíše známé. Problematika dluhové pasti jim příliš známá nebyla, ale problematika exekucí ano. S exekucí byly konfrontovány čtyři ženy. Nejčastěji dlužily částku mezi 20 000,- Kč – 49 999,- Kč (viz Graf č. 10).

Graf č. 10: Nejčastější dlužná částka u žen

Většina přiznala, že jejich přátelé se s finančními dluhy také potýkají. Dvanáct žen uvedlo, že své dluhy řeší a řádně platí. Na otázku „proč Vietnamci porušují zákony“, většina reagovala s úsměvem a uvedla, že si nemyslí, že Vietnamci české zákony porušují, spíše nerozumějí českým zákonům. Nejčastěji byly jako důvody dluhů v dotazníku zaškrtnuty problémy se zdravotním pojištěním, pokuty anebo problémy vzniklé za pobyt v nemocnicích (viz Graf č. 11).

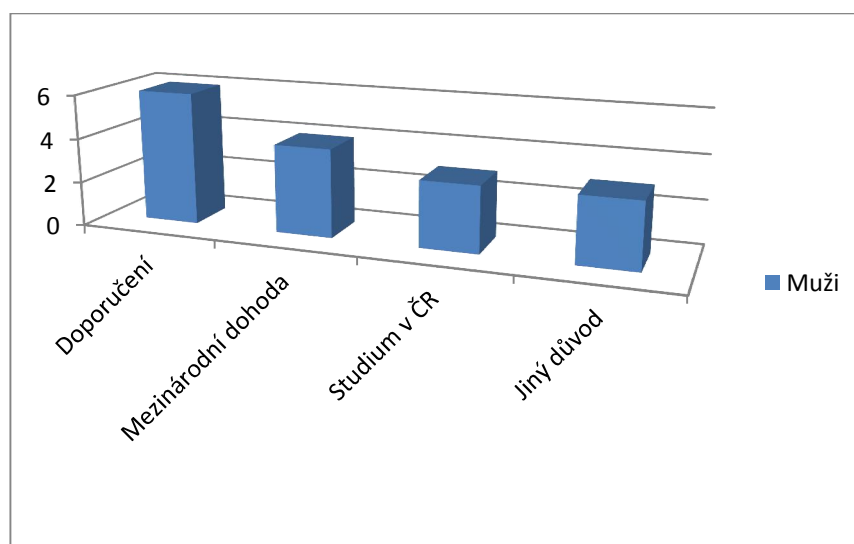

Graf č. 11: Nejčastější příčiny vzniku dluhu u žen

Třináct žen by se do Vietnamu nevrátilo. S dotazníkem jedenáct žen problém nemělo, čtyři ženy ano, nicméně na všechny otázky odpověděly.

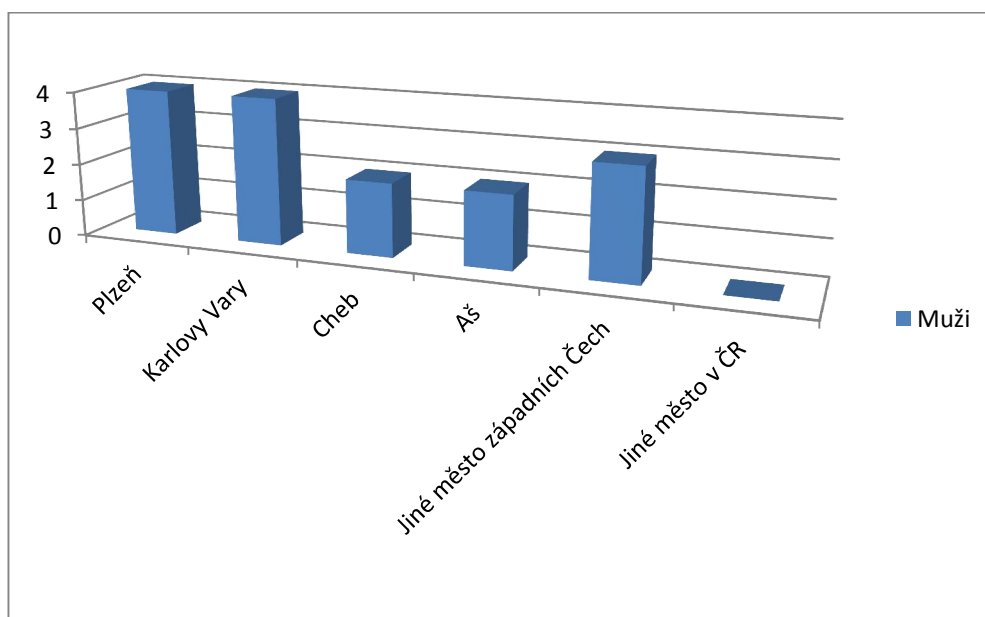
Muži

Ve skupině mužů převládali muži ve věku mezi 40–49 let. U mužů byla velmi podobná úroveň vzdělání. Pět mužů je shodně středoškolského a základního vzdělání. Čtyři muži mají dokončené vysokoškolské vzdělání. I v tomto případě z větší části muži získali své nejvyšší vzdělání v České republice. Tři Vietnamci se narodili v České republice, ovšem nejvíce jich přišlo ze Severního Vietnamu. Dotazovaní muži přišli do České republiky mezi rokem 1970–1989. S celkovým počtem deseti mužů, což je z patnácti dotázaných vysoké číslo. Nejčastěji přišli muži na doporučení svých známých. Zde je důležité podotknout, že čtyři muži přišli do České republiky na základě mezinárodních dohod mezi tehdejší Československou republikou a Vietnamskou republikou (viz Graf č. 12).

Graf č. 12: Nejčastější důvod příchodu do České republiky u mužů

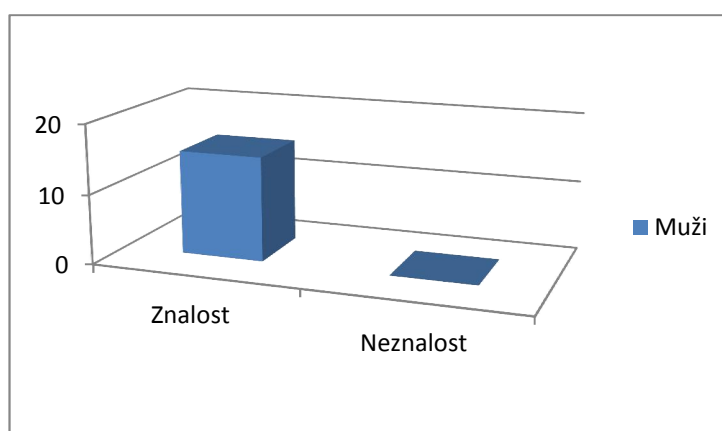
Většina mužů je ženatých a mají za manželku Vietnamku. Dva Vietnamci mají ovšem za ženu Češku. Šest mužů má v České republice povolen dlouhodobý pobyt a šest české občanství. V případě mužů mělo devět z nich statut podnikatele, dva byli zaměstnanci a čtyři studenti. Všichni muži žijí ve městech v Západních Čechách, nejčastěji ve městech Plzeň a Karlovy Vary (viz Graf č. 13).

Graf č. 13: Nejčastější zvolená města k žití u mužů

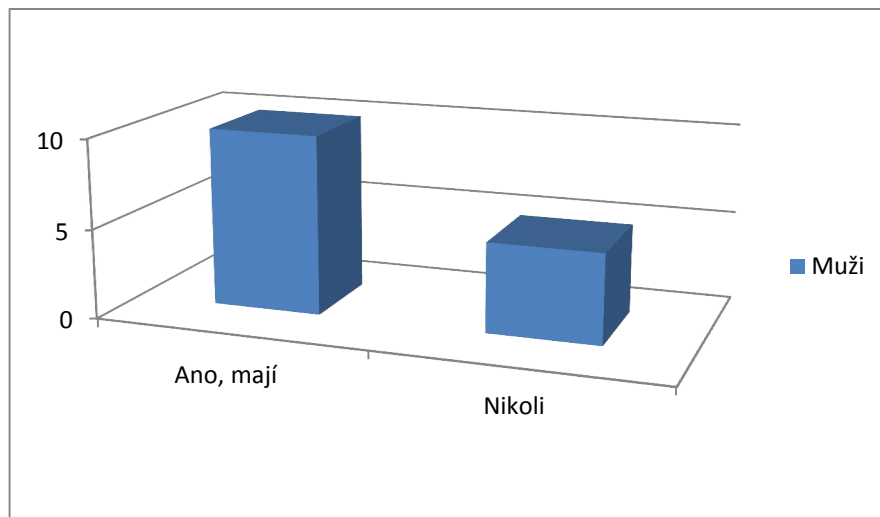
Jako nejčastější problém po příchodu do České republiky muži uvedli neznalost českého jazyka a taktéž jako ženy problém s českou kulturou. Jedenáct mužů řeší své problémy společně s přáteli a nebo odborníky/tlumočníky. Dvanáct mužů uvedlo, že žije v pronajatých bytech nebo domech většinou v počtu mezi 3–5 lidí. Dva muži, kteří mají manželku české národnosti, žijí ve vlastním bytě či domě.

Finanční problémy řešila více jak polovina mužů. Problematiku dluhové pasti zná pouze šest mužů z patnácti. U problematiky exekucí je tomu naopak, zde jí znají všichni (viz Graf č. 14).

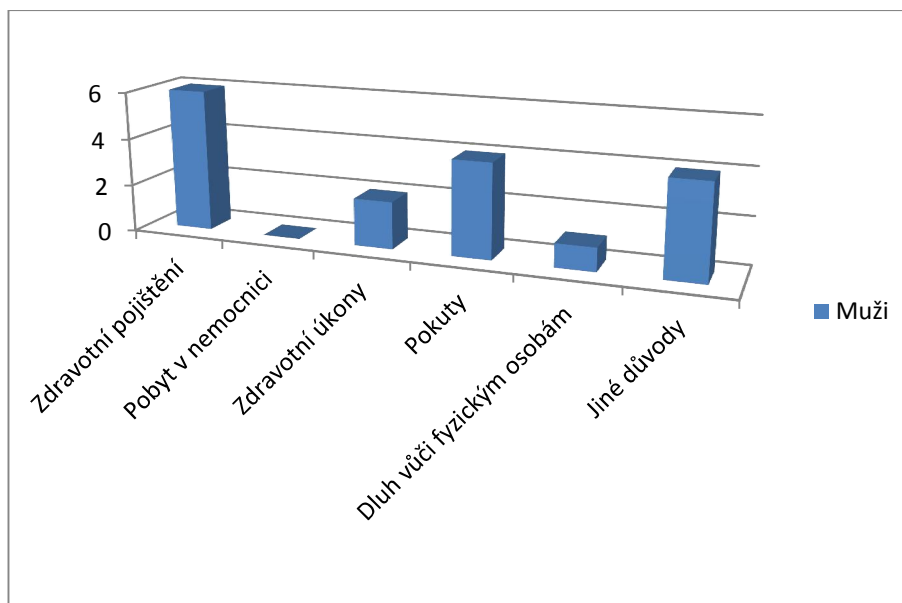
Graf č. 14: Znalost problematiky exekucí u mužů

Exekuce řeší šest mužů, nejčastěji s částkou mezi 20 000,- Kč až 49 999,- Kč. Většina mužů uvádí, že mají známé nebo příbuzné, kteří problémy s dluhy také museli nebo musejí řešit (viz Graf č. 15).

Graf č. 15: Četnost dluhů u známých/přátel dotázaných u mužů

I v tomto případě muži uvedli, že své dluhy a finanční závazky řeší, nejčastěji za pomoci přátel. Nejvíce finančních problémů vzniklo ze zdravotního pojištění, pokut anebo úkonů v nemocnicích. Mezi další příčiny dluhů muži uvedli dluh za školné nebo „školkovné“ (viz Graf č. 16).

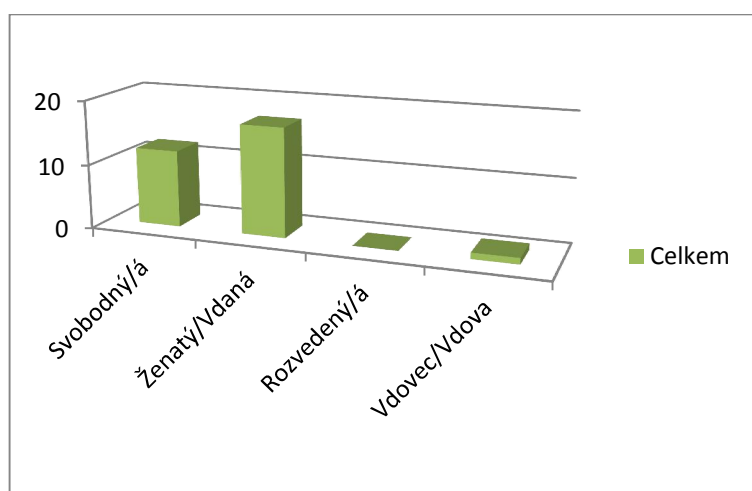

Graf č. 16: Nejčastější důvody vzniku dluhu u mužů

Do Vietnamu by se vrátili pouze dva muži. Jinak jsou zde Vietnamci spokojeni. Osm mužů mělo problém při dotazování.

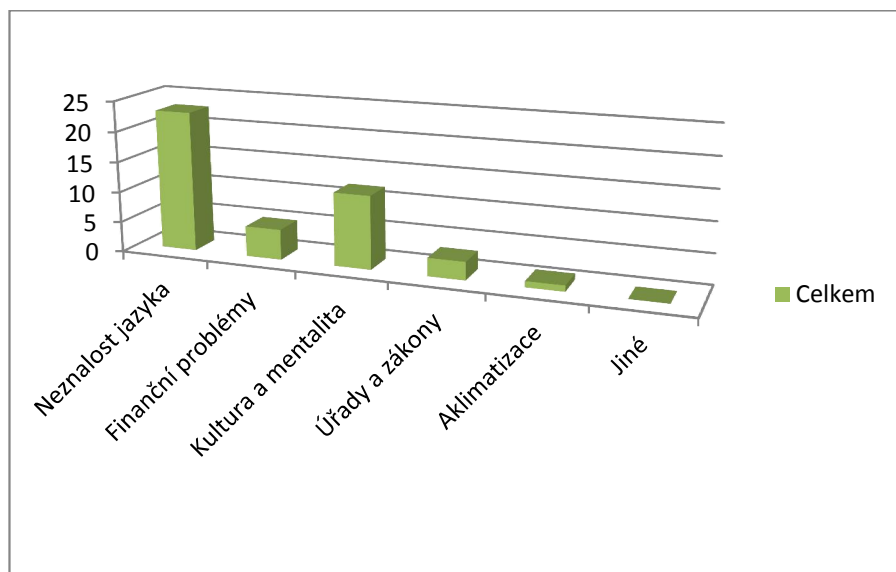
Celkové shrnutí

V celkovém pojetí terénního výzkumu vyplynulo, že nejvíce byla zastoupena věková skupina mezi 30–49 lety. Deset dotázaných mělo středoškolské vzdělání, hned poté základní vzdělání. Jednadvacet osob toto vzdělání získalo v České republice. Většina Vietnamců přišla do České republiky ze severní části Vietnamu v letech 1970 až po současnost. Dotázaní uvedli, že nejčastějším důvodem bylo doporučení od známých a přátel, kterým se v České republice v té době dařilo. Z celkových statistik vyplývá, že třináct Vietnamců je sezdaných s jiným Vietnamcem (pouze tři s Čechem) a dvanáct Vietnamců je svobodných (viz Graf č. 17).

Graf č. 17: Rodinný stav dotázaných

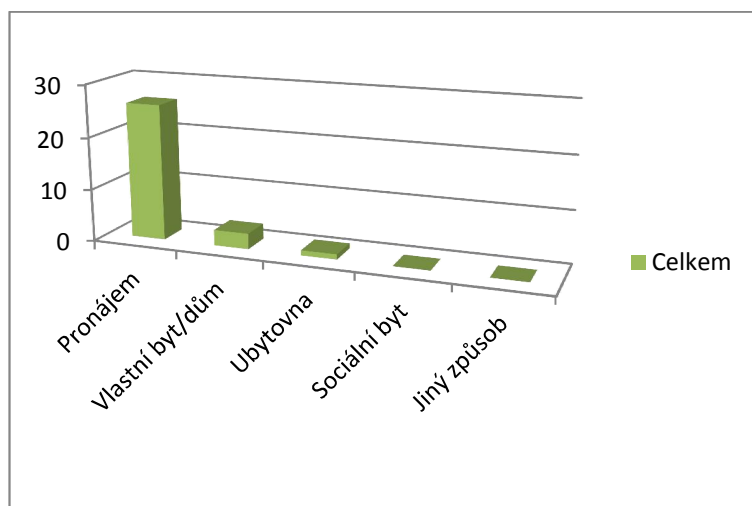
Sedm dotázaných uvedlo, že jsou studenty a devatenáct ve statutu podnikatele. Všichni dotázaní vietnamští občané žijí v západních Čechách. Druh pobytu byl u těchto Vietnamců v podobném poměru, jedenáct Vietnamců s dlouhodobým pobytem, osm s trvalým pobytem a jedenáct Vietnamců s českým občanstvím. Nejčastějším problémem, se kterým se Vietnamci po příchodu do České republiky setkali, byla neznalost českého jazyka a kulturní problémy. Další problémy spočívaly v potížích s financemi nebo při komunikaci s úřady (viz Graf č. 18).

Graf č. 18: Nejčastější problémy po příchodu do České republiky

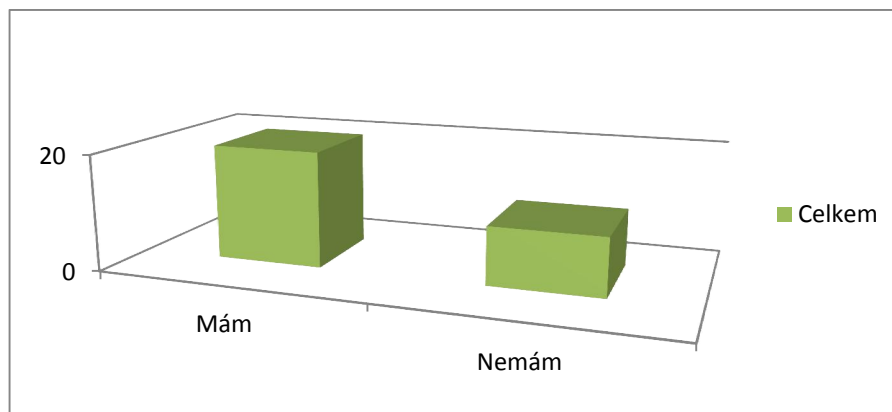
Většinu těchto problémů řeší Vietnamci se svými přáteli a příbuznými. O odborné pomoci z řad právníků či neziskových organizací se zmínilo osm dotázaných.

Téměř v 90 procentech žijí Vietnamci v pronajatých bytech či domech nejčastěji v počtu 3–5 lidí (viz Graf č. 19).

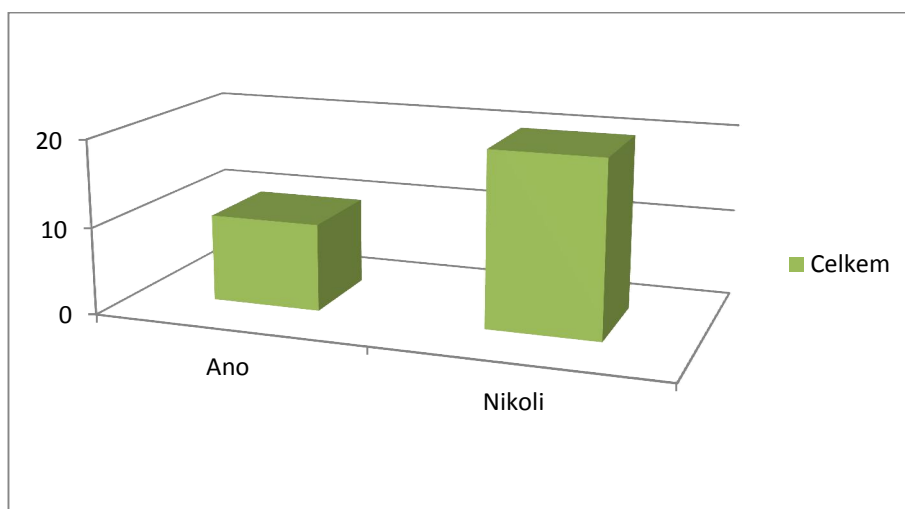
Graf č. 19: Druh bydlení

Finanční problémy se týkaly 67% dotázaných Vietnamců (viz Graf č. 20).

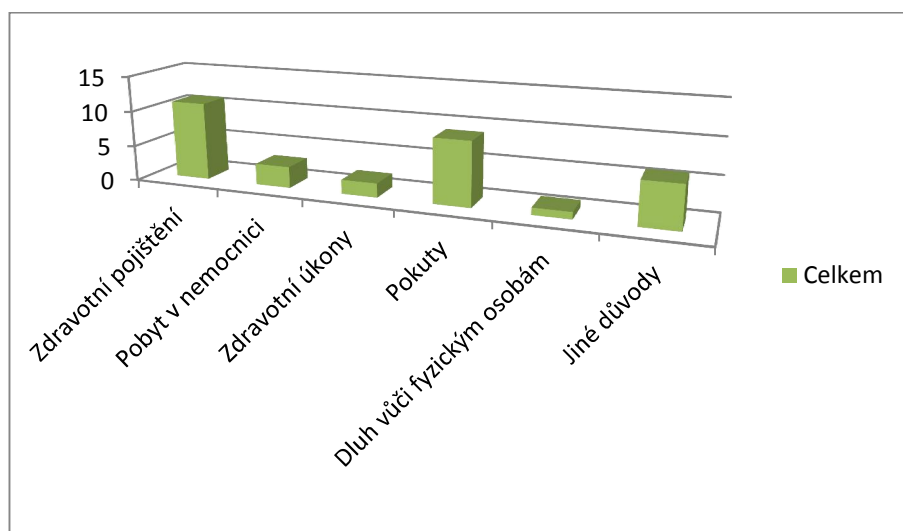
Graf č. 20: Četnost finančních problémů

Otázku dluhové pasti zná pouze 33% dotázaných. Exekuce zná ovšem 90% dotázaných. Exekuce se přímo dotkly jedné třetiny dotázaných, což je dle mého názoru vysoké číslo (viz Graf č. 21)

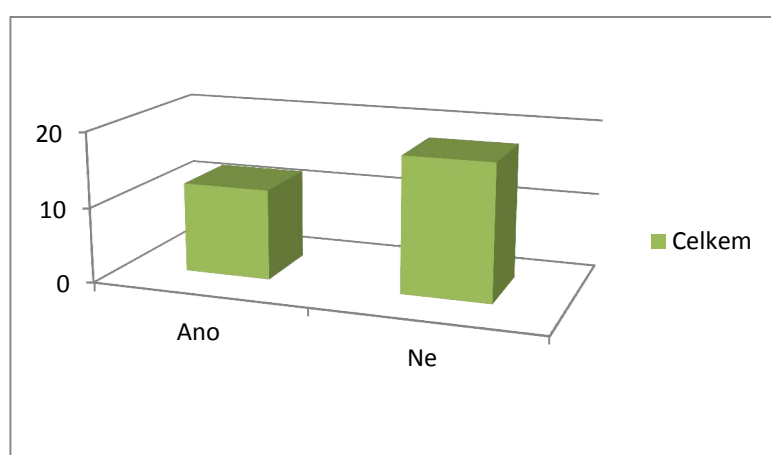
Graf č. 21: Dluh převzal soudní exekutor?

Výše vymáhané částky je nejčastěji mezi 20 000,- Kč – 49 999,- Kč. Dluhy do 10 000,- Kč mělo pouze pět dotázaných. Většina Vietnamců uvedla, že své dluhy řeší a řádně splácí, nejčastěji za pomoci svých známých a přátel. Třináct dotázaných uvedlo, že tyto problémy řeší samo. Příčiny těchto problémů byly nejčastěji z důvodu nezaplaceného zdravotního pojištění a pokut (viz Graf č. 22).

Graf č. 22: Nejčastější důvody vzniku dluhu

Otázka porušování zákonů v České republice Vietnamci byla pro Vietnamce spíše úsměvnou záležitostí. Na otázku všichni odpověděli, nicméně z jejich odpovědi soudím, že ji nevzali příliš vážně. Každopádně si většina Vietnamců nemyslí, že by zákony porušovali a pokud ano, tak z důvodu neznalosti zákonů nebo jsou jim inspirací přímo Češi. Do Vietnamu by se vrátili pouze tři dotázaní. Dvaadvacet dotázaných je v České republice spokojeno. Osmnáct dotázaných nemělo žádný problém s vyplněním dotazníků, dvanáct ano (viz Graf č. 23).

Graf č. 23: Problém při vyplňování dotazníků

Z toho usuzuji, že téma dluhů a exekucí jim nebylo příliš příjemné. Na druhou stranu mělo poměrně dost dotázaných Vietnamců otázky na toto téma. Dotazy jsem jim samozřejmě zodpověděla a v některých případech snad i dobře poradila.

4.3. Kvalitativní výzkum - Všeobecná zdravotní pojišťovna

Rozhovor byl veden se zaměstnankyní ze Všeobecné zdravotní pojišťovny v budově VZP ČR v Plzni (dále bude hovořeno jako o „paní A.“). Zajímalo mě, jak funguje pojišťovací systém v České republice u cizinců pocházejících ze zemí mimo Evropskou unii a jakou má paní A. s touto problematikou zkušenosti. Dále jsem se zajímala o dlužné pojistné ve vztahu k Vietnamcům, a jakým způsobem jsou tyto dluhy řešeny.

Pojištění cizinců je v České republice upraveno zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a zákonem č. 326/1999 Sb., kde mají cizinci povinnost na území České republiky mít uzavřené zdravotní pojištění. Dodržování těchto povinností zkoumá cizinecká policie již při přihlášení cizince po vstupu na území ČR.

„Cizinci mimo Evropskou unii tedy i Vietnamci mají několik možností zdravotního pojištění v České republice. Cizinci s povoleným trvalým pobytem anebo s českým občanstvím mají stejný nárok na pojištění jako čeští občané. Problém ovšem nastává v případě, kdy cizinec nemá povolení k trvalému pobytu.“⁴⁵

Za cizince může platit zdravotní pojištění zaměstnavatel, to se ovšem v případě Vietnamců moc často nestává.

„Oni na území České republiky spíše podnikají, než se nechávají zaměstnat.“⁴⁶

⁴⁵ Citace z rozhovoru se zaměstnankyní ze Všeobecné zdravotní pojišťovny, paní A.

⁴⁶ Citace z rozhovoru se zaměstnankyní ze Všeobecné zdravotní pojišťovny, paní A.

Vietnamci, kteří v České republice podnikají, mají možnost uzavření smluvního zdravotního pojištění pro cizince. Jedná se o typ pojištění, který si platí sám cizinec. V České republice máme dvě možnosti těchto pojištění. První je pro cizince, kteří se zdrží na území České republiky do 90 dnů, a takzvané kompletní pojištění, které je pro cizince, kteří se zde zdrží více jak 90 dní.

„Toto pojištění hradí náklady spojené s těhotenstvím a porodem (za příplatek je možno pojistit i novorozence), akutní stomatologické náklady, předepsané léky lékařem v ambulanci, na prostředky zdravotnické techniky a i některé nadstandardní služby, které jsou uvedeny v pojistné smlouvě. Nejčastěji to bývají léky, antikoncepce, anebo základní očkování.“⁴⁷

Jak již bylo zmíněno, ze zákona musí být každý cizinec pocházející ze země mimo Evropskou unii pojištěný. Mnoho cizinců ovšem toto pojištění nehradí. Vietnamci v tomto případě zastupují přední příčky. Zajímalo mne, jak je tento problém řešen?

„Vietnamci jsou většinou slušní lidé, své problémy se snaží řešit, domluví si například splátky. Problém vidíme spíše v tom, že jsou nedohledatelní. Obsílky se nám ve většině případů vrací jako nedoručitelné. Tyto pohledávky potom předáváme exekutorům, ale ani zde není vymahatelnost příliš vysoká. Dle informací mají stejný problém jako my - nemohou je dohledat.“⁴⁸

Procentuální vymahatelnost těchto pohledávek se pohybuje okolo 30 procent.⁴⁹ Zajímalo mne, proč si paní A. myslí, že tomu tak je?

„Stejně tak jako jiní se už i Vietnamci naučili chodit v našem systému. Bohužel pro nás nejsou z 90% zaměstnaní a jsou špatně

⁴⁷ Citace z rozhovoru se zaměstnankyní ze Všeobecné zdravotní pojišťovny, paní A.

⁴⁸ Citace z rozhovoru se zaměstnankyní ze Všeobecné zdravotní pojišťovny, paní A.

⁴⁹ Informace od paní A.

*dohledatelní. Ve většině případů záleží na poctivosti Vietnamce, zda přistoupí k dobrovolné úhradě či nikoli.*⁵⁰

České pojišťovny nabízejí cizinkám možnost připojištění novorozence. Toto připojištění by mohlo mnoho ženám (cizinkám) pomoci. Jsou to často právě dluhy, které vzniknou po narození dítěte. Cizinci (tedy i Vietnamky) mají povinnost hradit náklady spojené s poporodní péčí právě i u narozeného dítěte. To se ovšem velmi často nestává.

*„Vietnamky a celkově cizinky zpravidla o toto připojištění zájem nemají anebo se na to zapomenou informovat a domnívají se, že když jsou pojištěny ony, tak i jejich dítě. Což není pravda. Poté po nich nemocnice požadují náhrady a ony na to bohužel nemají finanční prostředky.*⁵¹

Zajímalo mne, proč si paní A. myslí, že přibývá dlužníků nejen vietnamské národnosti. Její odpověď byla velmi zajímavá a pro tuto práci podstatná.

*„Ukazuje se, že Vietnamci nemají přehled o možnostech pojištění a připojištění v České republice. Znájí základní povinnosti, ale rozhodně se v české právní legislativě nevyznají, řekla bych, že o to ani nemají zájem.*⁵²

4.4. Kvalitativní výzkum - Magistrát města Plzně

Tento rozhovor byl prováděn se zaměstnancem Magistrátu města Plzně (dále bude hovořeno jako o „panu H.“). Pan H. pracuje na magistrátu jako právník. Jeho pracovní náplní je komunikace s dlužníky a řešení jejich dluhů vůči městu. Nejčastěji řeší blokové pokuty, neuhrazené poplatky za svoz odpadu, psy, nebo udělené pokuty ve správním řízení. Panu H. bylo podáno několik otázek z oblasti této problematiky. Zajímalo mne, jak to funguje v praxi, zda dlužníci své

⁵⁰ Citace z rozhovoru se zaměstnankyní ze Všeobecné zdravotní pojišťovny, paní A.

⁵¹ Citace z rozhovoru se zaměstnankyní ze Všeobecné zdravotní pojišťovny, paní A.

⁵² Citace z rozhovoru se zaměstnankyní ze Všeobecné zdravotní pojišťovny, paní A.

dluhy hradí a zda jsou mezi nimi i Vietnamci. Dále mne zajímalo, zda si Vietnamci k nim chodí pro právní rady.

Postup vymáhání těchto dluhů je vcelku snadný. U toho, kdo dostane například blokovou nebo pořádkovou pokutu a neuhradí jí včas, je jeho spis předán na oddělení magistrátu.

„Nejdříve se snažíme celou situaci řešit přímo s dlužníkem, zašleme vyznění a očekáváme reakci. V případě, že dlužník nijak nereaguje na výzvu a nesnaží se celou situaci řešit, jsme nuceni dluh předat exekutorovi. Bohužel jsou i tyto pohledávky ve většině případů nevymahatelné, neboť jsou cizinci velmi často nedohledatelnými.“⁵³

Případů, kdy jsou dlužníci nedohledatelní, v posledních letech opravdu přibývá. Většina cizinců a tedy i Vietnamců nemá v České republice trvalý pobyt, adresa, kterou má cizinecká policie k dispozici, je často již neplatná.

„Obsílky se vracejí jako nedoručitelné. Většina z nich je zaměstnána načerno nebo vůbec. Dle mého názoru se v tom naučili chodit stejně tak jako ostatní dlužníci. Chybu bych spíše hledal v českém právním systému.“⁵⁴

Co se týče právní rady, tak se pan H. s tím setkal pouze párkrát.

„Řekl bych, že v tomto případě spíše volají přímo do advokátních kanceláří.“⁵⁵

Statistiky úspěšné vymahatelnosti za rok 2014 a za první pololetí roku 2015 se pohybují kolem 60%, přičemž u Vietnamců je to přibližně polovina.⁵⁶

⁵³ Citace z rozhovoru se zaměstnancem z Magistrátu města Plzně, panem H.

⁵⁴ Citace z rozhovoru se zaměstnancem z Magistrátu města Plzně, panem H.

⁵⁵ Citace z rozhovoru se zaměstnancem z Magistrátu města Plzně, panem H.

⁵⁶ Informace od pana H.

„Osobně si myslím, že Vietnamci mají snahu řešit své problémy, nicméně mediální informovanost, respektive neinformovanost, zapříčiňuje negativní názor na cizince jako takové. Nemyslím si, že by Vietnamci přímo vyčnívali z davu, co se dluhů týče. Ano, dluhy mají, ale řekl bych, že Češi jsou stále v tomto napřed. Oni spíše vyčnívají díky své národnosti a díky tomu, že se tato problematika stále více projednává mezi lidmi.“⁵⁷

4.5. Kvalitativní výzkum - Odborný pohled právníka

Díky vyhledávání informací na internetu jsem se seznámila s vietnamským právníkem - panem V. Pan V. pracuje v České republice jako právník již deset let. Vystudoval právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Komunikace s panem V. byla vedena elektronicky prostřednictvím e-mailů.

Pan V. mi nejprve objasnil, jakou formou jsou problémy s dluhy řešeny ve Vietnamu, a následně mi popsal své poznatky v této problematice.

„Obecně se jedná o právní neinformovanost vietnamských občanů a navíc je to živeno mediálními pořady v TV, takže jen samotná obálka v nich vyvolává strach.“⁵⁸

Velmi zajímavou informací bylo vyjádření k příčinám vzniku dluhů u cizinců (nejen Vietnamců), kdy se nejen Vietnamci stali obětí trestného činu podvodu z důvodu důvěry v druhou osobu. Jedná se o „trend“, který se v posledních letech dotýká nejen cizinců, ale i sociálně vyloučených jedinců. Jedná se například o vylákání peněz pod nějakou záminkou (záloha na platbu, dodání zboží, zfalšování dokladů totožnosti, zneužití plné moci apod.), anebo prostě jen zapomněli zaplatit jednu splátku a celý dluh se stal splatným. Banky a úvěrové společnosti, které nabízejí půjčky za nestandardních okolností, pak podaly ihned příslušné návrhy.

⁵⁷ Citace z rozhovoru se zaměstnancem z Magistrátu města Plzně, panem H.

⁵⁸ Citace z emailové korespondence s právníkem, panem V.

Otázku zdravotního pojištění komentoval pan V. pouze jednou větou.

„Zdravotní pojištění pro Vietnamce je drahé a pro mnoho Vietnamců zbytečné, nic méně si obecně myslím, že ho spíše zapomínají platit.“⁵⁹

Co se právního poradenství týče, jedná se spíše o ojedinělou situaci a zpravidla se jedná o ženu.

4.6. Kvalitativní výzkum - Výzkumné pohovory s Vietnamci

Terénní průzkum byl prováděn s Vietnamci žijící v západních Čechách, převážně v Plzni, Chebu a v Karlových Varech. Kontakty na tyto Vietnamce jsem získala díky své dosavadní praxi. Vybrala jsem Vietnamce z několika odvětví podnikání. Rozhovor byl veden strukturovanou formou otázek, na konci byl ponechán volný prostor pro otázky ze strany Vietnamců popřípadě pro neformální rozhovor, díky němuž jsem se dozvěděla další zajímavé informace.

Rozhovor č. I

První rozhovor jsem vedla s panem K. z Plzně. Panu K. je 49 let, podniká v oboru pohostinství. Před několika lety si otevřel bar v centru Plzně. Při tomto rozhovoru nebyl zapotřebí tlumočnick, jelikož pan K. umí velmi dobře česky.

Pan K. žije v České republice patnáct let. Přišel do České republiky zlepšit rodinou životní situaci a pomoci kamarádovi, který v České republice již žil. Prvních pět let zde žil sám, bez své manželky.

„Přišel jsem do České republiky vydělat peníze pro rodinu. Kamarád pracoval v České republice a měl se dobře a potřeboval pomáhat. Tak jsem přišel za ním, pomáhat mu.“⁶⁰

⁵⁹ Citace z emailové korespondence s právníkem, panem V.

⁶⁰ Citace z výzkumného pohovoru s panem K.

Největším problémem po příjezdu do České republiky byla neznalost českého jazyka a neznalost práv a povinností.

„Český zákon neznám, jen trochu. Hodně papírů a povolení potřebujete pro práci. Zákon neumím moc dobře, ale paní na úřadě pomůžou.“⁶¹

Dnes pan K. podniká, a i když jeho podnikání nenese příliš vysoké příjmy, platí vše řádně a včas. Jeho přátelé se ovšem s finančními problémy potýkají.

„Ne, my nemáme problém s peníze. Manželka všechno platí, ale hodně kamarádů má problém.“⁶²

Díky panu K. jsem získala kontakt na dalšího Vietnamce, se kterým jsem se setkala následující den. Mimo strukturovaný rozhovor jsme si s panem K. povídali o fenoménu, který v České republice máme vůči Vietnamcům. Říkáme o nich, že prodávají nekvalitní, falešné „cetky“, vymlouvají se na neznalost jazyka a zákonů a vlastně se snaží všemi způsoby zákony obcházet. Pan K. přiznává, že v jistých věcech máme pravdu, ale zároveň dodává, že kdyby Češi neměli o jejich zboží zájem, tak by to nedělali. Také přiznává, že pokuty v České republice jsou pro ně natolik malé, že si mohou dovolit zboží prodávat opakovaně.

Přes veškeré problémy, se kterými se v České republice pan K. doposud setkal, se tady cítí jako doma.

Rozhovor č. II

Pan D. je 50-ti letý muž, který podniká v Plzni v obchodě s oděvy a domácími potřebami. Převážná většina rozhovoru byla tlumočena panem K., jelikož čeština pana D. nebyla příliš dobrá. Problém se znalostí českého jazyka je stále pro celou jeho rodinou zásadním problémem v komunikaci s českými úřady a dalšími institucemi.

⁶¹ Citace z výzkumného pohovoru s panem K.

⁶² Citace z výzkumného pohovoru s panem K.

Do České republiky přišel před pěti lety rovnou s celou rodinou.

„Ve Vietnamu neměl dobrou práci. Hodně kamarádů přišlo do České republika pro práci.“⁶³

Pan D. žije se svou rodinou v pronajatém bytě ještě s druhou rodinou. Žijí v bytě v šesti lidech, protože je pro ně samotný nájem velmi drahý.

Pojem dluhová past mu nic neříkala, ale s exekucí se potýká již několik let. V době, kdy mu podnikatelská činnost nevynášela, nebyl schopen hradit zdravotní pojištění.

„Exekuce zná. Má exekuce. Dluhová past nezná. Co to je?“

„Dluhová past je stav, kdy lidé nejsou schopni platit veškeré své dluhy. Jejich částka převyšuje jejich příjmy. A to právě často způsobuje to, že lidé spadnou do exekucí. Řekněte mi, pane D., za co máte exekuci?“⁶⁴

„Má exekuce za pojištění. Nemohl platit. Měl málo práce a málo peněz.“⁶⁵

Se soudním exekutorem respektive s jeho zaměstnankyní si domluvil měsíční splátky. Komunikace proběhla bez problémů. Dle jeho slov Vietnamci své závazky vždy hradí.

Život v České republice je pro něho a jeho rodinu lepší. Ve Vietnamu by neměli takové možnosti. I když právní znalosti pana D. nejsou nejlepší, postěžoval si na zákon, který upravuje povolení k trvalému pobytu, nebo k získání českého občanství. Jeho rodina v současné době nemá povolenou ani jednu z těchto variant.

⁶³ Citace z výzkumného pohovoru s panem D.

⁶⁴ Citace autora této práce.

⁶⁵ Citace z výzkumného pohovoru s panem D.

„Život tady je drahý, musí toho hodně platit. Taky je těžké získat české občanství, nebo trvalý pobyt. Ale jsou tady spokojení. Nechce si stěžovat.“⁶⁶

Panu D. jsem se snažila vysvětlit, že naše zákony jsou nastaveny tak, abychom umožnili stejné podmínky všem těm, kteří opravdu stojí o život v České republice jako občan České republiky, nikoli jen jako imigrant.

Rozhovor č. III

Třetí rozhovor jsem vedla s paní N. z Chebu. Paní N. je 30-ti letá Vietnamka, která pracuje se svým manželem jako manikérka ve vlastním salonu v Chebu. Kontakt na paní N. jsem získala od své kolegyně, která pracuje na exekutorském úřadě v Chebu. Paní N. bohužel neuměla skoro vůbec česky, proto rozhovor probíhal za přítomnosti její kamarádky V. Paní V. je 42 let a žije v České republice 33 let.

Rozhovor s N. a V. byl opravdu zajímavý. N. žije v České republice dva roky, její čeština není vůbec dobrá. Kromě práce a úředních záležitostí totiž není v kontaktu s českými občany.

Po příjezdu do České republiky byl pro ni a jejího manžela největším problémem znalost českého jazyka, ale chyběli jim i vietnamské tradice a přátelé.

„Největší problém byl jazyk. Neuměla si sama dojit ani nakoupit. Také N. hodně chyběly vietnamské tradice. Neměli tady moc kamarádů, ale chodili do centra pro menšiny, kde byli převážně Vietnamci. A tam si našli kamarády.“⁶⁷

N. před rokem porodila dceru A. Přiznala, že díky porodu a celkové zdravotní péči se jejich rodina potýká s finančními problémy.

⁶⁶ Citace z výzkumného pohovoru s panem D.

⁶⁷ Citace z výzkumného pohovoru s paní N. a V.

S finančními problémy se potýká i její manžel, ten ovšem z důvodu nezaplaceného „poplatku“, který se stal ihned splatitelným.

„Manžel dluží finančnímu úřadu, ale je tam domluvený a také to splácí. První rok podnikání zapomněl zaplatit nějaké poplatky a hned na něj přišla exekuce. Ale domluvil se přímo na úřadě.“⁶⁸

Dle slov paní V. je náš zdravotní a pojišťovací systém složitý a nepomáhá cizincům v rozšíření jejich rodin.

„Zdravotní péče je tady pro Vietnamce opravdu drahá. Taky pojištění je drahé, pokud nevyděláte, nemáte to z čeho platit. Nemáme dluhy z nákupu bytů, ale právě kvůli systému, který v České republice je. Ženy nedostanou možnost pojištění, pokud nejsou zaměstnány, a to není v České republice skoro nikdo, nebo pokud nemají trvalý pobyt anebo české občanství. Co se příčin týče, pak si myslím, že se jedná o samotnou informovanost Vietnamců a cizinců vůbec anebo prostě jen zapomenou zaplatit a už se to s nimi veze.“⁶⁹

Otázkou samozřejmě zůstává, zda mají oni sami zájem tyto informace znát.

Rozhovor č. IV

Poslední rozhovor jsem vedla s panem L. Panu L. je 27 let, žije se svou rodinou v Karlových Varech. Rodiče pana L. žijí v České republice mnoho let. Zde je zajímavé, že jeho otec přišel do České republiky na základě dohody mezi Českou republikou a Vietnamem. S manželkou se seznámili až zde v Čechách. Otec pana L. vlastní malou večerku v centru Karlových Varů, matka pracuje jako běžný zaměstnanec v jedné firmě. Bohužel ani jeho rodině se dluhy a exekuce nevyhnuly.

⁶⁸ Citace z výzkumného pohovoru s paní N. a V.

⁶⁹ Citace z výzkumného pohovoru s paní N. a V.

Finanční problémy vznikly v důsledku špatné doby, kdy se v Čechách objevila finanční krize a lidé (nejen Vietnamci nebo obecně cizinci) přicházeli o práci a tím pádem i stálý příjem.

„Naše rodina si před lety pořídila vlastní byt na hypotéku, bohužel se nám nějaký čas nedařilo v podnikání a neměli jsme jí z čeho platit. Mamka si půjčila nějaké peníze od nebankovní společnosti, aby mohla přispět nějaké peníze do podnikání, to ovšem nestačilo a tak si půjčila ještě jednou. Tím jsme se dostali do situace, kdy jsme nebyli schopni platit všechny naše závazky. Dnes mají rodiče několik exekucí.“⁷⁰

S jeho názorem mohu jen souhlasit. Tyto problémy se netýkají jen imigrantů, ale i samotní Češi se s touto problematikou potýkají mnoho let. Bohužel si ani jeden nemyslíme, že by se tato situace v brzké době nějak vyřešila.

Rodina pana L. se bohužel setkala i s tím, že musela prodat svůj jediný majetek. V mnoha případech se dluhy splácí pomocí splátek, ale v tomto případě musela být částka natolik vysoká, že se soudní exekutor rozhodl k prodeji nemovitosti.

„Vlastnili jsme byt, ale ten jsme museli prodat a teď žijeme v pronájmu. Je to pro nás finančně lepší.“⁷¹

Jeden čas měl drobné finanční problémy i sám pan L. Ty jen díky jeho poctivosti nedošly až do exekuce. Díky své praxi vím, že mnoho mladých se potýká s exekucemi právě díky „pubertálnímu“ období.

„Určitě z hlouposti. Chytili mne před lety, když jsem jel na černo a prostě jsem tu pokutu nezaplatil.“⁷²

Pan L. studuje vysokou školu ekonomickou. Díky svému studiu má všeobecné znalosti o českých zákonech. Jeho rodina v současné

⁷⁰ Citace z výzkumného pohovoru s L.

⁷¹ Citace z výzkumného pohovoru s L.

⁷² Citace z výzkumného pohovoru s L.

době splácí zbylé dluhy. Otec stále provozuje “večerku“ a maminka pracuje v místní firmě jako řadový zaměstnanec.

Přes veškeré finanční problémy jsou tady ovšem všichni spokojeni. Ačkoli nebyli ve Vietnamu řadu let, jsou přesvědčeni, že by se jim tam nedařilo zdaleka tak dobře, jako v České republice.

5. Závěr

Předkládaná bakalářská práce je zaměřena na téma „Dluhová past a exekuce v souvislosti s vietnamskou komunitou působící v západních Čechách“. V úvodu této práce jsem si položila několik otázek. Dokáží se Vietnamci orientovat v české legislativě? Lze jazykovou bariérou odůvodnit poměrně častý výskyt exekučních řízení vedených na majetek Vietnamců? Nebo musíme tyto příčiny hledat v jiných okolnostech?

K tomu, abych mohla na tyto otázky odpovědět, musela jsem nejprve podrobit bližší analýze historické důvody příchodu Vietnamců do České republiky a zaměřit se na nejčastější příčiny těchto příchodů. Pokud pomineme důvody způsobené studenou válkou, pak se Vietnamci nejčastěji stěhují do České republiky kvůli finančním možnostem, které jim Česká republika nabízí. S tím souvisela následující kapitola, která pojednávala o nejčastějších způsobech obživy Vietnamců nejen v západních Čechách.

Velmi přínosnou částí v této práci byly kapitoly o dluhové pasti, exekucích jak v České republice, tak především ve Vietnamu. Zde mohu konstatovat, že exekuce ve Vietnamu jsou vedeny obdobným způsobem jako v Čechách, což bylo pro mě velkým překvapením a zároveň přínosem.

Tato práce pracuje především s informacemi, které byly získány prostřednictvím terénních výzkumů jak s odborníky z různých oblastí, tak přímo s Vietnamci.

Analýzou dat z Exekutorských úřadů bylo zjištěno, že exekuce se nejvíce dotýkají vietnamských mužů.

V kvantitativní části bylo zjištěno, že problematika dluhové pasti byla známa pouze 30% dotázaných, pojem exekuce znalo ovšem 90% dotázaných. Nejčastějším oprávněným (věřitelem) byla Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, dále nemocnice anebo města.

Dlužná částka se pohybovala ve výši 20 000 – 49 999 korun českých. Tato částka není příliš vysoká, ale jak vyplývá z výzkumu, mnoho Vietnamců jí není schopno nebo jí nechtějí uhradit najednou. Většinu svých dluhů řeší formou splátkového kalendáře. Úspěšnost vymožených pohledávek v celkovém součtu byla pouze 16%. Z terénního výzkumu bylo dále zjištěno, že Vietnamci své dluhy řeší anebo je řešit chtějí. Toto tvrzení se ovšem neshoduje s daty získanými z vlastní praxe, dle nichž Vietnamci s úřady téměř nekomunikují a velmi často jsou pro úřady nedohledatelnými. Proč se tyto informace neshodují, je otázkou. Nicméně je možné, že Vietnamci v průzkumu odpovídali tak, aby byli vnímáni jako poctiví občané. Nicméně je zde prostor pro další hlubší analýzu, které se budu ráda v budoucnu věnovat.

V kvalitativní části této práce jsem se snažila získat potřebné informace od zástupců věřitelů, kterým Vietnamci dle kvantitativní části této práce nejčastěji dluží a v neposlední řadě přímo od Vietnamců.

Z výzkumu vyplývá, že většina dotazovaných Vietnamců nemá přehled o současné české exekuční legislativě ani o možnostech připojištění, které Česká republika cizincům nabízí. Mnohdy o tyto informace ani nejeví zájem. Pokud se na tuto problematiku podívám z druhé perspektivy, pak je na místě zmínit fakt, že samotní Češi o současné exekuční legislativě také nemají přehled a otázky připojištění je mnohdy také nezajímají (většinou tyto informace zjišťují až v případě potřeby). Dalším důležitým zjištěním byl fakt, že většina Vietnamců neumí český jazyk a často ho využívají jako výmluvu pro „neznalost“. Otázkou ovšem zůstává, proč se neobracejí více na odborníky, kteří by jim s tímto pomohli, ale spoléhají se spíše na své přátele a známé, kteří s nimi ovšem nejednají vždy „férově“. V posledních letech se rozmohla četnost trestných činů podvodu právě u cizinců (nejen Vietnamců), kteří například svěří své osobní doklady „známým“. Jak již bylo zmíněno v samotné kapitole této práce (4.5.), tato problematika se netýká jen cizinců všeobecně, ale i sociálně vyloučených skupin, které velmi často s vidinou krátkodobého „zlepšení“ své životní situace, podepíší

nevýhodné smlouvy anebo zapůjčí své osobní doklady. Myslím si, že se tato problematika dostala v posledních letech do popředí zájmu mnoha antropologů a věřím, že se jí budou věnovat i nadále. I v této části se velmi často objevil problém s „nedohledatelností“ dlužníků, kdy informace, které má k dispozici cizinecká policie, již nejsou aktuální či pravdivé.

Z rozhovorů s Vietnamci vyplývá, že přijeli do České republiky s vidinou zlepšení životní situace. Neznalost zákonů potvrzují, ale vysvětlují ji složitostí legislativy a omezenou znalostí českého jazyka. Dle jejich slov je zdravotní pojištění a lékařská péče v České republice příliš drahá. Z toho důvodu jsou dluhy vůči zdravotním pojišťovnám u cizinců (nejen Vietnamců) nejčastějšími.

S problematikou dluhové pastí a exekucí se v posledních letech potýká stále více lidí, Vietnamci a celkově cizinci nejsou výjimkou. Hlavní příčiny jsem se v této práci pokusila objasnit. Na jedné straně jsou Vietnamci, kteří spadli do těchto problémů z důvodu přistěhování a neznalosti místních podmínek a prostředí. Na straně druhé jsou Vietnamci, kteří se naučili v našem systému pracovat a snaží se ho obcházet všemi možnými prostředky.

Při zpracování této práce jsem získala mnoho informací o dluzích Vietnamců žijících v České republice a jejich exekučním vymáhání. Zkoumané téma mne natolik oslovilo, že se jím ráda budu zabývat také v budoucnu, a to například v rámci své diplomové práce.

6. Resumé

This bachelor thesis is focused on the topic „Debt trap and distraint in connection with Vietnamese community in Western Bohemia“. In the introduction of this bachelor thesis I asked myself a few questions. Is Vietnamese community able to orientate in Czech legislation? Is it possible to justify a relatively common occurrence of enforcement proceeding against the property of Vietnamese by a language barrier? Or can we look for the cause in other circumstance?

Firstly, I have to analyse historical reasons of the arrival of Vietnamese to the Czech Republic and I have to focus on the most common causes of these arrivals. Besides the reasons caused by the Cold War, the main purpose of Vietnamese displacement to the Czech Republic are the financial opportunities, which are offered by the Czech Republic.

One of the most beneficial chapters in this bachelor thesis is the chapter describing the debt trap and distraints in the Czech Republic and also in Vietnam. Here I can say that the distraints in Vietnam are conducted in a similar manner like in the Czech Republic, which was huge surprise, but also useful for me.

This thesis works with information, which was acquired due to the field researches with experts from the different areas and also with Vietnamese. I found, due to the research in the Distraint offices, that Vietnamese men are most affected by the distraints.

In qualitative part of this thesis I try to obtain relevant information from Vietnamese and also from creditors' representatives, to whom Vietnamese mostly owe according to the results of quantitative part of this thesis. Interviews with Vietnamese show that they arrived to the Czech Republic with an idea of improvement of their life situation. Vietnamese confirm ignorance of the law, which is caused by a complexity of legislation and limited knowledge of the Czech language. According to their opinion, health insurance and health care are too

expensive in the Czech Republic. Due to this reason, the debts towards health insurance companies are most common for foreigners (not only Vietnamese).

During preparation of this thesis I obtained a large amount of information about the debts of Vietnamese, who are living in the Czech Republic, and about connected distraint enforcement. The researched theme impressed me so much that I will deal with it also in the future, for example in my master thesis.

7. Seznam použité literatury

BAREŠOVÁ, Ivona – Současná problematika východoasijských menšin v České republice. Olomouc: Univerzita Palackého, 2010.

BRAUNEROVÁ, Denisa – Integrace Vietnamců v České republice. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Cyrilometodějská teologická fakulta. Olomouc, 2009.

BROUČEK, Stanislav - Historie imigrace z Vietnamu do českých zemí, Klub Hanoi, 2005.

Dostupné z <http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2005040901> (navštíveno dne 13. 04. 2016).

FREIDENGEROVÁ, Tereza – Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence. Vydavatelství Slon, 2014.

HIRT, Tomáš (a kol.) – Vybrané kapitoly z aplikované sociální antropologie, Západočeská univerzita v Plzni, 2012, str. 32.

KOCOUREK, Jiří – Vietnamci v ČR. In: Socioweb 5/2005, Praha, 2005.

Dostupné z

<http://www.socioweb.cz/index.php@disp=temata&shw=199&lst=106.htm>

(navštíveno dne 13. 04. 2016).

KOCOUREK, Jiří - Historie příchodu a působení příslušníků vietnamské národnosti na území ČSR (resp. ČSSR) v letech 1950 až 1975. Diplomová práce. Fakulta Filozofická Univerzity Karlovy. Praha, 2001.

KOCOUREK, Jiří - Vietnamci v ČR - stručný historický přehled o česko-vietnamských vztazích a působení Vietnamců v ČR. Asimilování, 2008.

OLECKÁ, Ivana a IVANOVÁ Kateřina – Metodologie vědecko – výzkumné činnosti. Moravská vysoká škola, o.p.s., Olomouc, 2010.

OŽANA, Jan – Náklady exekuce prováděné soudními exekutory. Rigorózní práce (JUDr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Právnická fakulta. Olomouc, 2014.

PECHOVÁ, Eva – Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování. La Strada Česká republika, o. p. s., 2007.

Dostupné z http://www.strada.cz/images/Publikace/migrace_z_viet.pdf
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

TRUNG Ta Minh – Podnikání a život Vietnamců v Chebu. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, fakulta ekonomická. Cheb, 2002.

Internetové zdroje:

CIVIL JUDGMENT ENFORCEMENT IN VIET NAM

Dostupné z http://www.led.go.th/inter/pdf/1_Vietnam.pdf
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Dispute Resolution Around the World – Vietnam

Dostupné z

http://www.bakermckenzie.com/files/Uploads/Documents/Global%20Dispute%20Resolution/Dispute%20Resolution%20Around%20the%20World/dratw_vietnam_2013.pdf

(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Exekutorská komora České republiky – Exekuční slovník

Dostupný z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

HA NOI LAWYERS ASSOCIATION

Dostupné z <http://lawfirm.vn/?a=doc&id=1864>
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

JURIS LEGAL INFORMATION

Dostupné z http://www.jurispub.com/cart.php?m=product_detail&p=6218
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Justice - insolvenční zákon

Dostupný z

<http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>

(navštíveno dne 13. 04. 2016).

KlubHanoi.cz – stránky všech přátel Vietnamu

Dostupné z <http://www.klubhanoi.cz/index.php>

(navštíveno dne 13. 04. 2016).

LEGAL NORMATIVE DOCUMENTS

Dostupné z

http://moj.gov.vn/vbpq/en/Lists/Vn%20bn%20php%20lut/View_Detail.aspx?ItemID=10508

(navštíveno dne 13. 04. 2016).

MIGHEALTHNET - Informační síť o dobré praxi ve zdravotní péči pro migranty a etnické menšiny v Evropě

Dostupné z <http://www.mighealth.net/cz/index.php/Vietnamci>

(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Organizace zabývající se cizinci

Dostupné z

<http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/?p=dalsi-organizace-zabyvajici-se-vzdelanim-cizincu>

(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky – informace pro pojištěnce

Dostupné z

<https://www.vzp.cz/pojistenci/cestovani-a-pobyt-v-zahranici/cestovni-a-komerčni-pojisteni/komplexni-zdravotni-pojisteni-cizincu>
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů č. 120/2001 Sb.,
Dostupný z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) č. 182/2006 Sb.,
Dostupný z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-182>
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR – informace pro pojištěnce
Dostupné z
<http://www.zpmvcr.cz/pojistenci/informace-pro-pojistence/o-zdravotnim-pojisteni/cizinci-a-zdravotni-pojisteni/>
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Zpráva Ministerstva vnitra – cizinci s povoleným pobytem
Dostupná z
<http://www.mvcr.cz/migrace/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem-cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Zpráva Ministerstva vnitra - statistiky
Dostupná z <http://www.policie.cz/clanek/statistiky-885151.aspx>
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

Zpráva Ministerstva zahraničních věcí České republiky - „Vietnam“
Dostupná z http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/vietnam/
(navštíveno dne 13. 04. 2016).

8. Přílohy

Příloha 1 - Struktura otázek k rozhovorům s Vietnamci

Příloha 2 - Dotazník

Příloha 1 - Struktura otázek k rozhovorům s Vietnamci

- 1. Z jaké části Vietnamu pocházíte?**
- 2. Co Vás vedlo k odchodu z Vietnamu?**
- 3. Proč jste si vybral/a pro své sídlo podnikání právě Českou republiku?**
- 4. Jak dlouho žijete v České republice?**
- 5. Proč jste si vybral/a právě Plzeň (Karlovy Vary, Cheb) k žití?**
- 6. Jaké je Vaše nejvyšší vzdělání a kde jste ho získal/a?**
- 7. Žijete zde sám/a nebo s rodinou?**
- 8. Žijete v pronájmu nebo ve vlastním bytě či domě?**
- 9. Čím se v České republice živíte?**
- 10. Vzpomenete si na problémy, se kterými jste se setkal/a po příjezdu do České republiky?**
- 11. Řešíte úřední záležitosti sám/a, nebo s tlumočnickem?**
- 12. Máte přehled o českých zákonech?**
- 13. Co Vám říká pojem dluhová past?**
- 14. Co Vám říká pojem exekuce?**
- 15. Máte nebo měl/a jste problémy s financemi?**
- 16. O jak vysokou dlužnou částku šlo/se jedná?**
- 17. Zvládáte řešit finanční problémy sám/a nebo vyhledáváte odbornou pomoc?**
- 18. Z jakého důvodu Vám finanční problém vznikl?**
- 19. Finanční závazek jste řešil/a nebo stále řešíte? A jakou formou?**
- 20. Přes tyto problémy se Vám v České republice líbí? Neuvažoval/a jste o návratu do Vietnamu?**

Příloha 2 - Dotazník

- 1) **Jakého jste pohlaví?**
 - Muž
 - Žena
- 2) **Kolik Vám je let?**
 - 20-29
 - 30-39
 - 40-49
 - 50-59
 - 60 a více
- 3) **Jakého jste dosáhl/a nejvyššího vzdělání?**
 - základní škola
 - vyučen/a
 - střední škola s maturitou
 - vysoká škola
- 4) **Kde jste studoval/a?**
 - v České republice
 - ve Vietnamu
 - v jiné zemi
- 5) **Z jaké části Vietnamu pocházíte?**
 - severní část Vietnamu
 - jižní část Vietnamu
 - z jiné části Vietnamu
 - narozen/a v ČR
- 6) **V jakém roce jste přišel/šla do České republiky?**
 - 1950-1969
 - 1970-1989
 - 1990-2015
 - narozen/a v ČR
- 7) **Proč jste si vybral/a Českou republiku?**
 - na doporučení od příbuzných nebo známých
 - na základě mezinárodních dohod
 - šel/šla jsem do České republiky za studiem
 - jsem narozen/a v ČR
 - z jiného důvodu
- 8) **V jakém rodinném stavu jste?**
 - svobodný/á
 - ženatý/vdaná
 - rozvedený/á
 - vdovec/vdova
- 9) **Jaké národnosti je Váš partner/ka?**
 - Vietnamec
 - Čech
 - jiné národnosti
 - jsem svobodný/á

10) Jaká je Vaše ekonomická aktivita?

- podnikatel/ka
- zaměstnanec
- žena/muž v domácnosti
- student
- jiné

11) V jakém městě v České republice žijete?

- Plzeň
- Karlovy Vary
- Cheb
- Aš
- jiné město v západních Čechách
- jiné město v České republice

12) Jaký máte druh pobytu v České republice?

- krátkodobý pobyt
- dlouhodobý pobyt
- trvalý pobyt
- české občanství
- jiné

13) S jakými problémy jste se setkal/la po příchodu do České republiky?

- neznalost jazyka
- finanční problémy
- kultura a mentalita
- úřady a zákony
- aklimatizace
- jiné

14) Problémy na úřadech nebo se zákony jste řešil/la?

- sám/a
- ve spolupráci se známými
- s tlumočnickem
- s advokátem
- jiným způsobem

15) Jak žijete?

- v pronájmu
- ve vlastním bytě/domě
- na ubytovně
- v sociálním bytě
- v jiném

16) V kolika lidech žijete?

- 1-2
- 3-5
- 6 a více

17) Co Vám říká pojem dluhová past?

- tento pojem slyším poprvé
- vím, co to znamená

18) Co Vám říká pojem exekuce?

- tento pojem slyším poprvé
- vím, co to znamená

19) Potýkáte se s finančními problémy?

- ano
- ne

20) Jsou Vaše dluhy natolik vysoké, že je musí řešit např. soudní exekutor?

- ano
- ne

21) O jak vysokou dlužnou částku jde?

- 1,- Kč - 9 999,- Kč
- 10 000,- Kč – 19 999,- Kč
- 20 000,- Kč – 49 999,- Kč
- 50 000,- Kč a více

22) Mají Vaši vietnamští přátelé/známí problémy s dluhy?

- ano
- ne

23) Hradíte Své dluhy?

- ano
- ne

24) Máte představu, proč Vietnamci porušují v České republice zákony?

- nevyznáme se v zákonech
- neumíme český jazyk
- inspirujeme se Čechy
- nemyslím si, že Vietnamci porušují zákony
- z jiných důvodů

25) Jak řešíte finanční problémy?

- sám/a
- s přáteli/se známými
- neřeším je
- s odborníky
- jiným způsobem

26) Za jakého důvodu Vám vznikly finanční problémy?

- neuhrazené zdravotního pojištění
- neuhrazený pobyt v nemocnici
- neuhrazené zdravotní úkony u lékaře (v nemocnici)
- neuhrazené pokuty
- dluh vůči jiným fyzickým osobám
- z jiných důvodů

27) Chtěl/a byste se vrátit do Vietnamu?

- ano
- ne
- nevím

28) Bylo Vám nepříjemné odpovídat na otázky ohledně finančních problémů a dluhů?

- ano
- ne